

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Навучэнцам, студэнтам, аспірантам, настаўнікам, навукова-педагагічным работнікам

Дарагія сябры! Сярдэчна віншую вас з Днём ведаў. Гэта святая адкрытае шлях у цудоўны свет, які дорміць радасць пазнання і бескармылівага сяброўства. Беларусь па праву ганарыцца нацыянальнай сістэмай адукацыі, якая дае фундаментальныя веды, гарантуе высокую якасць агульнанавуковай і прафесійнай падрыхтоўкі, выхоўвае дастойных грамадзян сваёй Айчыны.

У абноўленай адзінаццацігадовай школе будучы створаны роўныя ўмовы для навучання і выкавання ўсіх дзяцей, свабоднай рэалізацыі іх здольнасцяў і пайнаццэвага фізічнага развіцця.

Дзяржава прыме самыя дзейсныя меры для павышэння прэстыжу прафесійна-тэхнічнай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі, умацавання сувязі вышэйшай школы з навукай і вытворчасцю.

Дарагія навучэнцы і студэнты! Настойліва авалодвайце ведамі, старайцеся мысліць творча, самастойна вырашаць самыя складаныя задачы і дасягаць намечанай мэты.

Паважаны настаўнікі! Выкладчыкі! Няхай вам заўсёды спадарожнічае поспех у выкародным служэнні ідэалам мудрасці, асветы і дабра.

Жадаю ўсім навучэнцам, студэнтам, аспірантам і педагогам моцнага здароўя, новых дасягненняў у вучобе і працы, шчасця і дабрабыту. Наперад, у краіну Ведаў!

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр ЛУКАШЭНКА.

Па выніках праверак КДК колькасць ліцэнзій на права гандлю нафтапрадуктамі ў Беларусі скарацілася з 363 да 165

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка 29 жніўня прыняў з дакладам старшыню Камітэта дзяржаўнага кантролю Зянона Ломаца.

Зянон Ломац паведаміў аб асноўных выніках дзейнасці камітэта за сем месяцаў 2008 года. Выкананы патрабаванні Прэзідэнта па змяненні праверачных мерапрыемстваў. У прыватнасці, за студзень—ліпень агульная колькасць праверак зніжана на 22 працэнты (з 7,7 тыс. у 2005 годзе да 6 тыс. у 2008 годзе). Праверкі пачалі мець паперадзельны характар з наступным іх разглядам на пашыраных, у тым ліку выязных калегіях. Адначасова тэндэнцыя зніжэння колькасці асобаў, вызваленых ад пасадыў, і колькасці ўзбуджаных крымінальных спраў.

Камітэт дзяржаўнага кантролю ў ініцыятыўным парадку прааналізаваў ход выканання асобных дзяржаўных, галіновых і рэгіянальных праграм. Выяўлены праграмы рэалізацыі, якія не атрымалі ацэнкі, у шэрагу выпадкаў сродкі выкарыстоўваюцца нерацыянальна.

Так, паводле слоў Зянона Ломаца, не ў поўнай меры забяспечана выкананне мерапрыемстваў па рэалізацыі дзяржаўнай праграмы па аздараўленні возера Нарач.

Таксама вельмі малая ацэнка ад выкананых на рэканструкцыю Аўгустоўскага канала 84,0 мільд. Не пачалося будаўніцтва рэстарана, двух летніх кахля, гафіццы, амфітэатра, не вырашаны пытанні вядзення аб'ектаў інфраструктуры.

Перакладжана развіццю канала адсутнасць належных умоў для прыцягнення інвестараў.

Камітэтам прапанавана дараўчыце ўраду прааналізаваць ход выканання ўсіх дзяржаўных, галіновых і рэгіянальных праграм і ўнесці кіраўніцтвам дзяржаўнага кантролю дзяржаўныя прапановы аб мэтазгоднасці далейшай рэалізацыі тых, якія не актуальныя на гэтым этапе сацыяльна-эканамічнага развіцця.

Прэзідэнту таксама далажана аб выкананні дараўчыц, звязаных з сітуацыяй у ААТ «Мінскі прыборабудавальны завод». Зянон Ломац падкрэсліў, што з-за непрыняцця кіраўніцтвам прадпрыемства і Міністрам неабходных мераў па стабілізацыі становішча на заводзе склаўся крызісныя сітуацыя. Складзіся запасы прадпрыемства дасягнулі 87 мільд. Магчымасць самастойнага выхаду з гэтай сітуацыі ў прадпрыемства няма.

Кіраўнік дзяржаўнага праінфармаваны аб выкананні дараўчыц, звязаных з навадзеннем парадку на рынку нафтапрадуктаў. З пачатку года праверана работа ўсіх ліцэнзійзятая прыватнай формы ўласнасці, а таксама шэрагу дзяржаўных арганізацый.

Устаноўлены факты ўключэння

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Галівудскі рэжысёр гуляе на турніры ў Мінску

Каманда Прэзідэнта Беларусі разграміла дружную Расію — 12:4 на міжнародным аматарскім турніры, які праходзіць у Мінску ў межах фестываля хакея. Лепшым іграком у складзе пераможцаў прызнаны Уладзімір Цыпкоў, на рахунку якога тры закінутыя шайбы. Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка зрабіў 4 галыявы перадачы. Каманда Расіі сфарміравана на аснове ветэранскага складу Цвярскага хакейнага клуба, які прадаў ступіў краіну на аматарскім чэмпіянаце свету ў 2007 годзе. У другой паяўдцы групы А зборная Міжнароднай федэрацыі хакея (ИИHF) агульна ў сталічным Палацы спорту зборную ЗША — 13:10.

У групе В, якая выступае ў мінскім Лядовым палацы, пасля двух тураў лідзіруе Аўстрыя (4 очки), следам размясцілася Германія (3 балы), Славакія — 1 і Латвія — 0.

Адметна, што вароты дружныя Міжнароднай федэрацыі хакея, сфарміраванай з прадстаўнікоў нацыянальных федэрацый Германіі, Швецыі, Славеніі, Літвы, Кітая, Эстоніі і Беларусі, абараняў амерыканскі рэжысёр Бобі Фарэл, які зняў такія галівудскія хіты, як «Усе вар'яце ўдзіць ад Мэры», «Тупы і лудо тупейшы» і «Дзяўчына маіх кашмараў». А ў нападзенні зборнай ИИHF гуляў галоўны трэнер мінскага «Дынама» пайўначаамерыканец Джым Хьюз.

Алена АЎЧЫННІКАВА.

Table with 2 columns: Currency, Exchange rate. Includes Belarusian ruble, US dollar, Euro, Polish zloty, Latvian lats, Lithuanian litas, Ukrainian hryvnia, Russian ruble, Pound sterling, Swedish krona, Swiss franc.

Саша ВЯРЦІНСКІ вучань 2 «Б» класа СШ № 181 г. Мінска.

Прэзідэнт Беларусі зрабіў кадравыя перастаноўкі

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка 29 жніўня разгледзеў кадравыя пытанні. Кіраўнік дзяржаўнага кантролю Зянон Ломац прызначаны кіраўніком Беларуска-польскай гранічнай паліцыі.

Яўлімава Аляксэя Леанідавіча — намеснікам Дзяржаўнага сакратара Савета Бяспекі Рэспублікі Беларусь;

Куляшоў Анатоля Нілавіча — намеснікам міністра ўнутраных спраў — начальнікам галоўнага ўпраўлення кадры (стат-сакратаром);

Канавалава Аляксандра Міхайлавіча — намеснікам міністра ўнутраных спраў — начальнікам міліцыйна-грамадскага аб'яднання;

Фармагэя Леаніда Канстанцінавіча — начальнікам ГУУС Міністэрства ўнутраных спраў;

Найдзёнка Аляксандра Ціханавіча — начальнікам УС Віцебскага аб'яднання;

Саўчыц Івана Аляксандравіча — начальнікам УС Мінскага аб'яднання;

Балеіку Фёдара Фёдаравіча — начальнікам УС Магілёўскага аб'яднання;

Зася Станіслава Васільевіча — намеснікам Дзяржаўнага сакратара Савета Бяспекі Рэспублікі Беларусь;

Гарулькі Андрэя Георгіевіча — першым намеснікам старшын Дзяржаўнага кантролю;

Лапо Анатоля Пятровіча — намеснікам старшын Дзяржаўнага кантролю;

Гарулькі Андрэя Георгіевіча — першым намеснікам старшын Дзяржаўнага кантролю;

Лапо Анатоля Пятровіча — намеснікам старшын Дзяржаўнага кантролю;

Гарулькі Андрэя Георгіевіча — першым намеснікам старшын Дзяржаўнага кантролю;

Лапо Анатоля Пятровіча — намеснікам старшын Дзяржаўнага кантролю;

Гарулькі Андрэя Георгіевіча — першым намеснікам старшын Дзяржаўнага кантролю;

Лапо Анатоля Пятровіча — намеснікам старшын Дзяржаўнага кантролю;

Гарулькі Андрэя Георгіевіча — першым намеснікам старшын Дзяржаўнага кантролю;

Лапо Анатоля Пятровіча — намеснікам старшын Дзяржаўнага кантролю;

Гарулькі Андрэя Георгіевіча — першым намеснікам старшын Дзяржаўнага кантролю;

Лапо Анатоля Пятровіча — намеснікам старшын Дзяржаўнага кантролю;

Гарулькі Андрэя Георгіевіча — першым намеснікам старшын Дзяржаўнага кантролю;

Лапо Анатоля Пятровіча — намеснікам старшын Дзяржаўнага кантролю;

Гарулькі Андрэя Георгіевіча — першым намеснікам старшын Дзяржаўнага кантролю;

Лапо Анатоля Пятровіча — намеснікам старшын Дзяржаўнага кантролю;

Гарулькі Андрэя Георгіевіча — першым намеснікам старшын Дзяржаўнага кантролю;

Лапо Анатоля Пятровіча — намеснікам старшын Дзяржаўнага кантролю;

Гарулькі Андрэя Георгіевіча — першым намеснікам старшын Дзяржаўнага кантролю;

Аляксандр РАДЗЬКОЎ: «У СПАСЦІЖЭННІ ВЕДАЎ ВУЧНІ БУДУЦЬ ІСЦІ ТОЛЬКІ НАПЕРАД»

31 верасня беларуская школа зноў стане адзінаццацігадовай. Праўда, дзесяты клас у новым навучальным годзе з агульнай нумарацыі часова выпадзе. У 9-х і 11-х класах з пазнакай «штры» будуць навучацца тры дзеці, якія сёлета скончылі па праграме 12-й гадовай школы восьмы і дзесяты класы.

Ім дзевяццацца прайсці за адзін навучальны год двухгадовую праграму. Тыя ж вучні, якія скончылі 9-я класы 12-годкі, зноў пойдучы... у 9-ы клас, а не 11-годкі.

Сэнс новай нумарацыі даволі цяжка зразумець, але будучы навучальны год увогуле абядае быць складаным для ўсіх: і для педагогаў, якім дзевяццацца працаваць па новых тыповых вучэбных планах, і для дзяцей, якія пазбавіліся магчымасці вывучаць вучэбныя дысцыпліны на павышаным і паглыбленым узроўнях.

Праўда, усім было паабяцана, што вучэбная нагрузка на вучняў будзе аптымізаваная, што не можа не радаваць іх бацькоў. Да таго ж усім беларускім школьнікам, уключаючы гімназістаў і ліцэістаў, цяпер гарантаваны п'яцідзятны вучэбны тыдзень.

Пра новыя ўмовы, у якіх будзе працаваць беларуская школа, чытаем «Звязды» расказаў міністр адукацыі нашай краіны Аляксандр РАДЗЬКОЎ...

— Мы прывыклі разважача па старшынцы. Для таго, каб дзіця пачало размаўляць, неабходна, каб замежная мова гукала не толькі на ўроку. Арганізацыя экскурсіў, паход, гульні, калектыву, гутарку па за ўрокамі, але размаўляюць з дзецьмі на замежнай мове. Скажу шчыра, што ад такога навучання будзе намнога больш карысці. Дарэчы, падчас работы над новай канцэпцыяй вывучэння ў школе замежных моў валодае размова аб стварэнні адпаведнага моўнага асяроддзя: адкрыцця вучэбнага тэлеканала, выпуску дзіцячых фільмаў на замежных мовах, выданні арыгінальных, але адаптаваных да магчымасцяў школьнікаў дзіцячых кніжак. Так што рэзервы ёсць...

— Давіце не забывацца, у якім часе мы жывём — у стагоддзі інфармацыйнага грамадства. Інтэрнэт-рэсторна, рознага тыпу аб'екты на вучэбным, працэдураўладанне — гэта тыя абставіны, якія прымушаюць сучаснага чалавека валодаць хоць бы адной замежнай мовай. Змянілася матывацыя навучання замежнай мовай. Гэта вельмі важна, таму што раней замежная мова была ў нашай лаўсэдзёнай практыцы «мёртвым грузам». А сёння куды ні кінься, усюды патрэбна валоданне замежнай мовай. Без яе не можа быць ні пайнаццэвага адпачынку на замежных курортах, ні службовы камунікацыі. Я не кажу ўжо пра інтэрнэт. Восем дзе рукавіч гэтай справы. Было б жаданне. Давіце ўзагадаем наяднае мінулае: у пачатковай школе замежная мова ўвогуле не выкладалася. І яшчэ адна немагаваная акалічнасць. Вывучэнне замежнай мовай пасля заканчэння школы працягваецца таксама і ў ВНУ. У іншых краінах такой практыкі няма. Таму мяркую, што прычыны для хваляванняў няма. Усё будзе залежаць ад уласных старанняў.

— Сёння перад сярэдняй школай стаяць сур'ёзныя задачы — жонкі выпускнік павінен свабодна валодаць адным з замежных моў. На вашу думку, ці можна дасягнуць пастаўленай мэты, калі на іх вучэбным аддзяліцце дзве гадзіны ў тыдзень?

— Гэтыя лічбы не з'яўляюцца канчатковымі, — паведаміла ўчора на прэс-канферэнцыі старшыня Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэфэрэндумаў Лідзія ЯРМОШЫНА.

Цяпер незарэгістраваныя кандыдаты падаюць заявы з абскарджаннем адмовы ў рэгістрацыі ў Цэнтральную камісію. На раніцу 29 жніўня будзе паддзена 9 такіх заяваў. ЦВК плануе пачаць іх разгляд 3 верасня і завяршыць да канца тыдня.

Сярод партыяў па пяць чалавек было адмоўлена членам Парцы БНФ і Парцы камуністаў Беларускай. Чатырох кандыдатаў падчас рэгістрацыі згубіла Камуністычная партыя Беларусі, трох — Аб'яднаная грамадзянская партыя, аднаго — Ліберальная-дэмакратычная, двух — Рэспубліканская партыя працы і справядлівасці, трох — Беларускае сацыял-дэмакратычнае партыя (Грамада).

Ужо цяпер можна сказаць, што ў большасці выпадкаў прычынай адмовы стала недастаткова веданне прэтэндэнтамі заканадаўства

— Гэтыя лічбы не з'яўляюцца канчатковымі, — паведаміла ўчора на прэс-канферэнцыі старшыня Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэфэрэндумаў Лідзія ЯРМОШЫНА.

Цяпер незарэгістраваныя кандыдаты падаюць заявы з абскарджаннем адмовы ў рэгістрацыі ў Цэнтральную камісію. На раніцу 29 жніўня будзе паддзена 9 такіх заяваў. ЦВК плануе пачаць іх разгляд 3 верасня і завяршыць да канца тыдня.

Сярод партыяў па пяць чалавек было адмоўлена членам Парцы БНФ і Парцы камуністаў Беларускай. Чатырох кандыдатаў падчас рэгістрацыі згубіла Камуністычная партыя Беларусі, трох — Аб'яднаная грамадзянская партыя, аднаго — Ліберальная-дэмакратычная, двух — Рэспубліканская партыя працы і справядлівасці, трох — Беларускае сацыял-дэмакратычнае партыя (Грамада).

Ужо цяпер можна сказаць, што ў большасці выпадкаў прычынай адмовы стала недастаткова веданне прэтэндэнтамі заканадаўства

— Гэтыя лічбы не з'яўляюцца канчатковымі, — паведаміла ўчора на прэс-канферэнцыі старшыня Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэфэрэндумаў Лідзія ЯРМОШЫНА.

Цяпер незарэгістраваныя кандыдаты падаюць заявы з абскарджаннем адмовы ў рэгістрацыі ў Цэнтральную камісію. На раніцу 29 жніўня будзе паддзена 9 такіх заяваў. ЦВК плануе пачаць іх разгляд 3 верасня і завяршыць да канца тыдня.

Сярод партыяў па пяць чалавек было адмоўлена членам Парцы БНФ і Парцы камуністаў Беларускай. Чатырох кандыдатаў падчас рэгістрацыі згубіла Камуністычная партыя Беларусі, трох — Аб'яднаная грамадзянская партыя, аднаго — Ліберальная-дэмакратычная, двух — Рэспубліканская партыя працы і справядлівасці, трох — Беларускае сацыял-дэмакратычнае партыя (Грамада).

Ужо цяпер можна сказаць, што ў большасці выпадкаў прычынай адмовы стала недастаткова веданне прэтэндэнтамі заканадаўства

— Гэтыя лічбы не з'яўляюцца канчатковымі, — паведаміла ўчора на прэс-канферэнцыі старшыня Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэфэрэндумаў Лідзія ЯРМОШЫНА.

Цяпер незарэгістраваныя кандыдаты падаюць заявы з абскарджаннем адмовы ў рэгістрацыі ў Цэнтральную камісію. На раніцу 29 жніўня будзе паддзена 9 такіх заяваў. ЦВК плануе пачаць іх разгляд 3 верасня і завяршыць да канца тыдня.

Сярод партыяў па пяць чалавек было адмоўлена членам Парцы БНФ і Парцы камуністаў Беларускай. Чатырох кандыдатаў падчас рэгістрацыі згубіла Камуністычная партыя Беларусі, трох — Аб'яднаная грамадзянская партыя, аднаго — Ліберальная-дэмакратычная, двух — Рэспубліканская партыя працы і справядлівасці, трох — Беларускае сацыял-дэмакратычнае партыя (Грамада).

Ужо цяпер можна сказаць, што ў большасці выпадкаў прычынай адмовы стала недастаткова веданне прэтэндэнтамі заканадаўства

— Гэтыя лічбы не з'яўляюцца канчатковымі, — паведаміла ўчора на прэс-канферэнцыі старшыня Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэфэрэндумаў Лідзія ЯРМОШЫНА.

Цяпер незарэгістраваныя кандыдаты падаюць заявы з абскарджаннем адмовы ў рэгістрацыі ў Цэнтральную камісію. На раніцу 29 жніўня будзе паддзена 9 такіх заяваў. ЦВК плануе пачаць іх разгляд 3 верасня і завяршыць да канца тыдня.

Сярод партыяў па пяць чалавек было адмоўлена членам Парцы БНФ і Парцы камуністаў Беларускай. Чатырох кандыдатаў падчас рэгістрацыі згубіла Камуністычная партыя Беларусі, трох — Аб'яднаная грамадзянская партыя, аднаго — Ліберальная-дэмакратычная, двух — Рэспубліканская партыя працы і справядлівасці, трох — Беларускае сацыял-дэмакратычнае партыя (Грамада).

Ужо цяпер можна сказаць, што ў большасці выпадкаў прычынай адмовы стала недастаткова веданне прэтэндэнтамі заканадаўства

— Гэтыя лічбы не з'яўляюцца канчатковымі, — паведаміла ўчора на прэс-канферэнцыі старшыня Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэфэрэндумаў Лідзія ЯРМОШЫНА.

Цяпер незарэгістраваныя кандыдаты падаюць заявы з абскарджаннем адмовы ў рэгістрацыі ў Цэнтральную камісію. На раніцу 29 жніўня будзе паддзена 9 такіх заяваў. ЦВК плануе пачаць іх разгляд 3 верасня і завяршыць да канца тыдня.

Сярод партыяў па пяць чалавек было адмоўлена членам Парцы БНФ і Парцы камуністаў Беларускай. Чатырох кандыдатаў падчас рэгістрацыі згубіла Камуністычная партыя Беларусі, трох — Аб'яднаная грамадзянская партыя, аднаго — Ліберальная-дэмакратычная, двух — Рэспубліканская партыя працы і справядлівасці, трох — Беларускае сацыял-дэмакратычнае партыя (Грамада).

Ужо цяпер можна сказаць, што ў большасці выпадкаў прычынай адмовы стала недастаткова веданне прэтэндэнтамі заканадаўства

— Гэтыя лічбы не з'яўляюцца канчатковымі, — паведаміла ўчора на прэс-канферэнцыі старшыня Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэфэрэндумаў Лідзія ЯРМОШЫНА.

Цяпер незарэгістраваныя кандыдаты падаюць заявы з абскарджаннем адмовы ў рэгістрацыі ў Цэнтральную камісію. На раніцу 29 жніўня будзе паддзена 9 такіх заяваў. ЦВК плануе пачаць іх разгляд 3 верасня і завяршыць да канца тыдня.

Сярод партыяў па пяць чалавек было адмоўлена членам Парцы БНФ і Парцы камуністаў Беларускай. Чатырох кандыдатаў падчас рэгістрацыі згубіла Камуністычная партыя Беларусі, трох — Аб'яднаная грамадзянская партыя, аднаго — Ліберальная-дэмакратычная, двух — Рэспубліканская партыя працы і справядлівасці, трох — Беларускае сацыял-дэмакратычнае партыя (Грамада).

Ужо цяпер можна сказаць, што ў большасці выпадкаў прычынай адмовы стала недастаткова веданне прэтэндэнтамі заканадаўства

— Гэтыя лічбы не з'яўляюцца канчатковымі, — паведаміла ўчора на прэс-канферэнцыі старшыня Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэфэрэндумаў Лідзія ЯРМОШЫНА.

Цяпер незарэгістраваныя кандыдаты падаюць заявы з абскарджаннем адмовы ў рэгістрацыі ў Цэнтральную камісію. На раніцу 29 жніўня будзе паддзена 9 такіх заяваў. ЦВК плануе пачаць іх разгляд 3 верасня і завяршыць да канца тыдня.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ЁўРОПА РАЗГЛЯДАЕ ДВА ВАРЫЯНТЫ САНКЦЫЙ СУПРАЦЬ РФ

У Бруселі абмяркоўваюцца два праекты санкцый, якія Еўрасаюз, паводле заявы кіраўніка МЗС Францыі Бернара Кушнера, будзе абмяркоўваць на саміце — польскі, што прадуладжвае ўвядзенне даволі жорсткіх мераў, і італьянскі, які ўтрымлівае толькі абцяжальваючы крытыку Расіі. Расія, зрэшты, ужо ўзяла санкцыі супраць «нож Буша», хоць прэм'ер Пуцін пры гэтым падкрэсліў, што з каўказскай тэмай гэта не звязана.

Мякі варыянт еўрапейскіх санкцый утрымлівае патрабаванне вывесці расійскія войскі з тэрыторыі Грузіі, у тым ліку з П'юці і буферных зонаў, месцазнаходжанне якіх на мінулы год вызначыў расійскі Генштаб. Акрамя таго, паводле гэтага варыянта дакумента, ЕС запатрабуе ад Расіі гарантыі таго, што яе цяперашнія лідэры паводзілі па стаўленні да Грузіі не будзе ужыта да іншых краін.

У жорсткім варыянце рэзалюцыі гаворка ідзе аб ўвядзенні фінансавана-эканамічных санкцый. Паводле гэтага праекта, Еўрасаюз можа рэкамэндаваць буйному бізнесу скараціць аб'ём фінансавых укладанняў у Расію, прызнаўшы расійскі рынак няўстойлівым і поўным рызыкай. Нарэшце, Еўрасаюз можа параіць еўрапейскім банкам не перакрэдытоўваць расійскія банкі і кампаніі.

РАСІЯ НЕ ПРЫМУСІЦЬ ЧАКАЦЬ АДКАЗУ

Расія можа скараціць пастаўкі нафты ў Еўропу на працягу найбліжэйшых дзён. Паводле звестак неафіцыйных крыніц выдання The Daily Telegraph, такое ўказанне маглі атрымаць нафтавыя кампаніі, якія выкарыстоўваюць труправод «Дружба», што ідзе ў Польшчу і Германію.

Раней паведамлялася, што Еўрасаюз мае намер накіраваць на Расію эканамічныя санкцыі з-за ваіны ў Паўднёвай Асеціі і прызнанні незалежнасці гэтай рэспублікі і Абхазіі. Такім чынам, намер Масквы знізіць пастаўкі можа ўспрымацца як пагроза зваротных санкцый. Афіцыйна інфармацыя аб паніжэнні паставак пакуль не кам

Будні чэмпіёнаў

АРЫЕНТАЦЫЯ — ЛОНДАН!

Аксана Мянкова вярнулася дадому і штодня трэніруецца ў Магілёўскім лёгкаатлетчным манежы «Алімпіец»

Роўна а 10-й гадзіне раницы разам са сваім трэнерам Валерыем Варанцовым яна ўваходзіць у спартыўную залу. Высокая і стройная маладая жанчына ветліва ўсміхаецца. Ніякага чэмпіёнскага пафасу: цёмнае спартыўнае адзенне, заплечнік, буднічны «хвосцік» і нуль касметыкі. Аксана і яе трэнер гатовыя шчыра адказаць на ўсе пытанні журналістаў.

— Прайшлі ўшанаванні, адгучалі гімны, парадныя букеты кветак завялі. Цяпер зноў пайшлі суровыя будні?

А.М.: Ну чаму ж адразу суровыя? Звычайна. Мы ж займаемся любімай справай.

В.В.: Аксана, вядома ж, марыць пра адпачынак. Але цяпер няма часу. Ёй павіны прысвоіць чарговае воінскае званне — лейтэнант, ды яшчэ будзе ваджае мерапрыемства ў Мінску.

А.М.: Мае сябры на гэтым тыдні гуляюць вяслеле, і яны згодны пачакаць мяне са спаборніцтваў. Залатая ліга, неафіцыйны чэмпіянат свету, сёлета будзе праходзіць у Харватыі і Італіі. А пасля дзвюма сямейнымі парамі паедзем у Турцыю.

(Аксана тэлефануецца на мабільны: званок і выява на экране — святочны салют)

— Гэта пекінскі салют?

А.М.: Не, гэта са свята горада Магілёва. А на адкрыцці і закрыцці Алімпіяды я не была. Быў трэнер. Я прыляцела ў Пекін толькі 17 жніўня, схадзіла на размінку, а ўжо на наступную раницу мы паехалі на кваліфікацыю.

— Аксана, а не шкада вам, што вы не бачылі гэтыя неверагодна прыгожыя, цудоўныя шоу?

В.В.: Калі б яна прыехала на адкрыццё, то не выступіла б так добра.

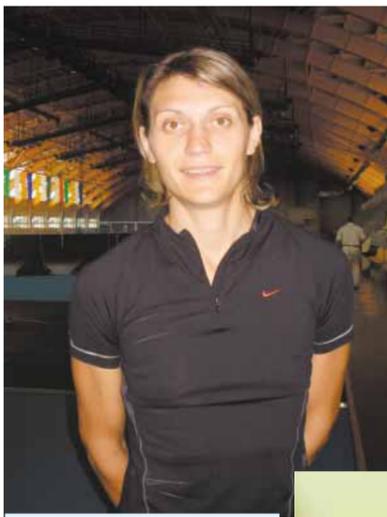
А.М.: Па-першае, эмоцыі. Я калі чую гімны, адразу пачынаю гарэць і плакаць. Ну воў такая няхай што і дзіўная рэакцыя!

В.В.: Да таго ж прыходзіць дзесці на пятыя суткі пераакліматызацыя, а з ёй — галаўны боль, паруханне каардынацыі, лёгкае галавакружэнне...

А.М.: Ды не лёгкае, трэнер, а вельмі нармальнае. Я нагіналася, і ўсё пільно перад вачамі.

В.В.: А так Аксана прыехала за дзень да кваліфікацыі, і арганізм яшчэ толькі пачаў перабудоўвацца. Яна паспела стаць алімпійскай чэмпіёнкай.

А.М.: Скажу, што мне дастаткова гэтай вагі. З Пекіна я прыехала з 74 кілаграмамі. Звычайна — 76. Калі я набіраю большую вагу, мне, наадварот, становіцца вельмі цяжка — і жыць, і кідаць. Я

Аксана МЯНКОВА: «Люблю бульбу, мяса, цукеркі і таранку. Але ніколі не набіраю вагу».

аднойчы ваыла 80 кілаграмаў, дык мне здавалася, што я страшна непаваротліва. Хуткасьці знімае, усё знікае, а і нічога не магу. Мне здаецца, што для паспяховай кідоў вага вялікай ролі не адыгрывае...

В.В.: Тут важна спецыфічны спрыт кідальніка молата. Таксама добра каардынацыя, тэхніка, магутны фінал.

— Цікава, а ці мелі вы ста-сункі са сваімі сапернікамі?

А.М.: Амаль што не. Ведаецца, само саперніцтва не схіляе да стацунку. Адна з маіх замежных калег не размаўляе са мной з таго часу, як я выйграла Кубак Еўропы. А іншая спартсменка на мяне дзейнічае як чырвоны колер, калі пачынае «амбываць» мяне на спаборніцтвах. Я проста не перажыву, калі яна выйграе.

У мяне на Алімпіядзе выклікала сімптамы куніка: малайчына, бойкая дзіўчына. І мяне падтурхнула да барацьбы.

А.М.: Там, вельмі добры стадыён. Утульны, нейкі хатні, не выклікае напружання.

А.М.: Не надта вялікі?

В.В.: Ой, кітайцы ўвогуле любяць усё вялікае. Шчыра кажуць, усё нашы супербудынкі цмяюць перад кітайскімі. Маштабнасць ва ўсім: вільзінна збудаванні, сучасныя дарогі.

Мяне адразу ўраіла сваёй грандэзнасцю плошча Цянъань-мін. Там я так захапіўся сучаснымі будынкамі, што пасадзіў акумулятар відэакамеры. І калі трапіў у знакамты і вельмічы Забаронны горад, які будавалі для сябе кітайскія імператары, то адразу пакаваўся, што не магу зрабіць здымкі.

Побач з Забаронным горадам на вяршыні гары калі храма быў Будда 5-мятровай вышыня. Дайшоў

да яго, але стаіць моцна і наняў на зваротны шлях рышчу. Яны вельмі таргуюцца, і мяне за тым разам, здаецца, абдурылі. А вось Аксана ўмее з кітайцамі размаўляць.

А.М.: Ды яны там усе па-руску размаўляць умеюць. Кітайцы — прадпрыемальны і цікавы народ, яны імгненна пераключацца з адной нацыі на іншую.

— А якія вы, Аксана, бачылі кітайскія славу-тасці?

А.М.: Я трапіла толькі на рынак. Гэта такія звычайныя будынак, паверхаў у пяць. І там такія клятучкі, дзе пра-

А.М.: Я вар'яцею па бульбе. Люблю мяса — свініну. Рэбры, пячонку. Мяса магу есці тройчы і болей на дзень. Дарэчы, з прадпрыемства «Белатіт» прывезлі ў падарунку вяленнае мяса — ніколі не ела такога смачнага ў жыцці.

— А я была ўпэўнена, што вы прытрымліваеце строгіх дыеты. І разлічвалі на каштоўныя парадныя прызавыя іграшкі «Звязды».

А.М.: У маім алімпійскім нумары — стандартны, без усялякай раскошы — таксама быў кандыцьянер. Жыла я ў ім адна, а увечары мы звычайна сустракаліся ў сталовы са спартсменамі з Магілёўскай вобласці.

В.В.: У якае ўражанне зрабілі на вас кітайскія спартсменкі?

А.М.: Хутка кітайцы, мне здаецца, будзь першымі паўсюдна. За спінамі цяперашніх спартсменцаў стаіць цяжкая чарга маладзых, якія хочучь трэніравацца. А ў нас мала. Знайсці зольных дзяцей і зацкавіць іх спортам — гэта складаная праблема.

В.В.: Насамрэч мы пра кітайцаў мала ведаем. Там шмат розных народнасцяў. Сёлета два кітайцы з Шанхая прыежджалі да мяне ў Магілёў трэніравацца, у разліку ўжо на Лонданскую алімпіяду. Яны мангалідога тыпу, вельмі і моцныя. Іх нацыянальны зборны — Чынгіс-хан, яму помнік збіраюцца ўсталяваць.

І мала таго, што яны вельмі імкнучы перамагчы, ім яшчэ дапамагае і працаваць мадэллю. Заўважылі мяне, калі я выступала на Кубку Еўропы. Але я адмовілася — гэта не маё.

В.В.: Хоць, заўважу, прапаноўвалі добра грошы.

А.М.: Але ў тым разе трэба былі кідаць спорт і трэнера. А мой трэнер усавобіў ува мне свае лепшыя мары і надзеі.

В.В.: Гэта так. (Аксана гучна цмокае трэнера ў шыяку.)

А.М.: І мне так здалося, што мужа трэба будзе кідаць таксама. Як я жыла б без любімых людзей?

— А як вы будзеце жыць, калі дзвядзецца заканчаць спартыўную кар'еру?

А.М.: Я маю адкадушкою наступніка фізічнай культуры. Але працаваць у школе з дзецьмі мне не хочацца. Я яшчэ толкам і не вызначылася, чаго я хачу. Пакуль — Лондан. Буду трэніравацца, кідаць молат. А там паглядзім.

— Што б вы пажадалі чытачам нашай газеты?

А.М.: Самай галоўнай каштоўнасцю — здароўя. Калі будзе здароўе — будзе ўсё!

Ілона ІВАНОВА.

А.М.: Напэўна, жанчына альфа пакупніца. Карацей, аблаялі «куняй». Але было весела. І гэта усё, што я бачыла. Не, пачакайце... Нас яшчэ пасольства запрашала ў кітайскую рэстарцыю. Там было вельмі прыгожа, але я нічога не ела. Баюся экзатычнай ежы.

— А што вы елі ў Кітаі?

А.М.: Бульбу фры, мяса, птушчу, рыбу. Толькі усё самае простае. Калі выступіла і магла расслабіцца, то ўжывала і садавіну. Піла сок, спрайт і колу. І яшчэ там было вельмі смачнае печыва: нешта нахшталт аўсянага і звычайнае. А вось сыру не было зусім, хоць я вельмі яго хацела...

В.В.: Як гэта не было сыру?

А.М.: Я яго не знаходзіла. Там жа сталовыка была болей за наш «Алімпіец». А сыр я ем штодня.

— А што вы яшчэ любіце з ежы?

А.М.: Я вар'яцею па бульбе. Люблю мяса — свініну. Рэбры, пячонку. Мяса магу есці тройчы і болей на дзень. Дарэчы, з прадпрыемства «Белатіт» прывезлі ў падарунку вяленнае мяса — ніколі не ела такога смачнага ў жыцці.

— А я была ўпэўнена, што вы прытрымліваеце строгіх дыеты. І разлічвалі на каштоўныя парадныя прызавыя іграшкі «Звязды».

А.М.: У маім алімпійскім нумары — стандартны, без усялякай раскошы — таксама быў кандыцьянер. Жыла я ў ім адна, а увечары мы звычайна сустракаліся ў сталовы са спартсменамі з Магілёўскай вобласці.

В.В.: У якае ўражанне зрабілі на вас кітайскія спартсменкі?

А.М.: Хутка кітайцы, мне здаецца, будзь першымі паўсюдна. За спінамі цяперашніх спартсменцаў стаіць цяжкая чарга маладзых, якія хочучь трэніравацца. А ў нас мала. Знайсці зольных дзяцей і зацкавіць іх спортам — гэта складаная праблема.

В.В.: Насамрэч мы пра кітайцаў мала ведаем. Там шмат розных народнасцяў. Сёлета два кітайцы з Шанхая прыежджалі да мяне ў Магілёў трэніравацца, у разліку ўжо на Лонданскую алімпіяду. Яны мангалідога тыпу, вельмі і моцныя. Іх нацыянальны зборны — Чынгіс-хан, яму помнік збіраюцца ўсталяваць.

І мала таго, што яны вельмі імкнучы перамагчы, ім яшчэ дапамагае і працаваць мадэллю. Заўважылі мяне, калі я выступала на Кубку Еўропы. Але я адмовілася — гэта не маё.

В.В.: Хоць, заўважу, прапаноўвалі добра грошы.

А.М.: Але ў тым разе трэба былі кідаць спорт і трэнера. А мой трэнер усавобіў ува мне свае лепшыя мары і надзеі.

В.В.: Гэта так. (Аксана гучна цмокае трэнера ў шыяку.)

А.М.: І мне так здалося, што мужа трэба будзе кідаць таксама. Як я жыла б без любімых людзей?

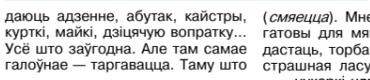
— А як вы будзеце жыць, калі дзвядзецца заканчаць спартыўную кар'еру?

А.М.: Я маю адкадушкою наступніка фізічнай культуры. Але працаваць у школе з дзецьмі мне не хочацца. Я яшчэ толкам і не вызначылася, чаго я хачу. Пакуль — Лондан. Буду трэніравацца, кідаць молат. А там паглядзім.

— Што б вы пажадалі чытачам нашай газеты?

А.М.: Самай галоўнай каштоўнасцю — здароўя. Калі будзе здароўе — будзе ўсё!

Ілона ІВАНОВА.

Валерыя ВАРАНЦОВ: «Кітайцы ў спорце перайшлі ў наступленне. Ім дапамагае медыцына, заснаваная на лекавых зёлках, і неверагоднае жаданне перамагчы».

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

даюць адзенне, абутак, кайстры, курткі, майкі, дзіўную вопратку... Усё што заўгодна. Але там самае агульнае — таргавіца. Таму што

ШМАТЛІКІХ ЖЫЦЦЁВЫХ ПРАБЛЕМ МОЖНА ПАЗБЕГНУЦЬ. КАЛІ СВОЕЧАСОВА ЗВЯРНУЦА ДА НАТАРЫУСА

На пытанні чытачоў газеты адказвае намеснік загадчыка першай Мінскай гарадской дзяржаўнай натарыяльнай канторы Вераніка ЛІТВІНКА

ПРЫЗНАЕЦЦА СПАДЧЫНІКАМ, КАЛІ АСОБА УСТУПІЛА Ў ВАЛОДАННЕ МАЁМАСЦЮ
— У *Вайсковым раёне захаваўся бацькоўская хата, якую я цяпер (на люты час) выкарыстоўваю як дачу. У бацькоў я была адзіным дзіцем, ніхто больш на маёмасць не прэтэндуе. На момант іх смерці сумасна з бацькамі не пражывала, бо дагэтуль паспела атрымаць кватэру. Я пачу ўсе патрэбныя падакты, аднак афіцыйна спадчына не аформлена. Што трэба рабіць, каб выправіць становішча, куды трэба звяртацца і якія дакументы рыхтаваць?*

— Для афармлення спадчынны праваў трэба звяртацца да натарыуса па месцы апошняга жыхарства бацькоў. Пры гэтым усе звесткі і дакументы, неабходныя для выданы пасведчання аб праве на спадчыну, натарыус запітвае самастойна. Адназначна, што права на атрыманне пасведчання аб праве на спадчыну маюць спадчыннікі, што прынялі спадчыну. Прыняцце спадчыны можа быць ажыццэўлена як шляхам падачы адпаведнай заявы натарыусу, так і шляхам фізічнага ўступлення ў валоданне і карыстанне спадчыннай маёмасцю. Заканадаўствам устаноўлены шасцімесячны тэрмін для прыняцця спадчыны, які вылічваецца з дня смерці (дня адбыцця спадчыны). Пры гэтым, калі спадчыннік своечасова не звярнуўся да натарыуса з заявай, але да заканчэння ўказанга тэрміну фактычна ўступіў у валоданне і карыстанне спадчыннай маёмасцю, ён прызнаецца прыняўшым спадчыну. Аднак гэты факт павінен быць пацверджаны дакументамі. Такімі дакументамі, у прыватнасці, могуць быць: даведка мясцовага выканаўчага і распарадчага органа пра тое, што ўстаноўлены тэрмін закандаўствам для прыняцця спадчыны тэрмін спадчыннік карыстаўся спадчыннай маёмасцю, прыняў меры па яе захаванні, апрацоўваў зямельны ўчастак, праводзіў бегчы рамонт і г.д.; дакумент, які пацвярджае выдаткі на ўтрыманне спадчыннай маёмасці. Але нават калі спадчыннік не

прыняў спадчыну ў тэрмін, ён можа быць судом прызнаны як прыняўшы спадчыну — пры ўмове, што суд знойдзе прычыны пропуску тэрміну ўважлівымі. У сітуацыі, калі нехта са спадчыннікаў спадчыну прыняў, а іншы спадчыннік не паспеў, апошні можа прыняць спадчыну і без звароту ў суд, калі спадчыннік (спадчыннікі), што прыняў спадчыну, дасць на гэта згоду.

ВАЖНЫМ БУДЗЕ ТОЛЬКІ ВОЛЕВЫЯЎЛЕННЕ САМОГА СПАДЧЫНІКА
— *Яшчэ пры жыцці бацькі прапярэдзілі нас з братамі, што нікага завшчання на дом пісаць не будучы. Сапраўды, паміж намі, дзецямі, заўсёды былі добрыя ўзаемаадносіны. Старажыны браты ўжо даўно маюць уласныя сем'і, жыллі, таму пасля смерці бацькоў скажыце мне, як малодша ў сям'і, маўляў, нам ніякай спадчыны не патрэбна, няхай усё застаецца табе. Але я неяк выпадкова пачула, што іх жонкі і старажыныя дзеці не вельмі задаволены такім разшчэпам маіх братоў. Я мне падтлумачылі, якія сапраўды маюць права на спадчыну. А калі яны насамрэч хочун адмовіцца ад яе на маю карысць? Ці могуць яны перашкодзіць іх сем'і?*

— Пры адсутнасці завшчання права на спадчыну маюць у адвольнавага меры усе спадчыннікі па законе той чаргі, якая прызнаваецца да атрымання ў спадчыну. У сітуацыі, якую мы разглядаем, да атрымання ў спадчыну прызваюцца спадчыннікі першай чаргі — дзеці. Кожны са спадчыннікаў мае права: а) прыняць спадчыну; б) не прымаць спадчыны; в) адмовіцца ад спадчыны. Прыняцце спадчыны або адмова ад яе з'яўляюцца аднабаковымі дзеясловамі, г.зн. дзеясловамі, здзейшненне якіх залежыць ад волельваўлення толькі аднаго боку — самога спадчынніка (без удзелу яго сям'і). Я прыняцце спадчыны, так і адмова ад яе магчымыя да заканчэння шасцімесячнага тэрміну з дня адкрыцця спадчыны. Пры адмове ад спадчыны спадчыннік мае права ўказаць, што ён адмаўляецца ад спадчы-

ны на карысць іншых асобаў з ліку спадчыннікаў па завшчанні або па законе (любоў чаргі). Адмова ад спадчыны без ўказання асобы, на карысць якой здзейшнена адмова, цягне тых жа наступствы, што і непрыняцце спадчыны спадчыннікам: частка спадчыны, якая належыць такому спадчынніку, паступае да спадчыннікаў па законе, прызываным да атрымання ў спадчыну. Трэба памятаць, што спадчыннік, які адмовіўся ад спадчыны, забраць сваю адмову назад не мае права, у адрэзненне ад спадчынніка, які прыняў спадчыну і які мае права перадаваць і ў любы час да заканчэння вышэйуказанга тэрміну адмовіцца ад прынятай спадчыны.

СПАГНАЦЬ ДОЎГ ПА НАТАРЫЯЛЬНЫМ ДАГАВОРАМ КРЫХУ ПРАСЦЕЙ
— *Знаёмыя намай сям'і просіць пазычыць ім адносна невялікую суму грошай (некалькі тысяч долараў) на год-паўтара. Кажуць, каб папырчыць уласны бізнес. Мы іх добра ведаем, гэтых знаёмых, але за апошні час чулі столькі гісторыяў пра невяртанне даўгоў ме нават пра прадпрыемльшчыкаў з-за рызыкаўнасці іх спраў... Знаёмыя сукалоўваюць, кажучы, што гатовы натарыяльна заведчыць факт пазыкі з ўказаннем тэрмінаў вяртання доўгу. Так сапраўды можна зрабіць? Гэта будзе гарантый вяртання нашых грошай?*

— Для дагавора займу не прадулгеджана абавязкова натарыяльная форма. Розніца паміж дагаворам, здзейшненым ў прастай п'ясомай і натарыяльнай формам, толькі ў тым, што спланганне па натарыяльным дагавору ажыццяўляецца на падставе выканаўчага надлісу натарыуса, а не на падставе рашэння суда, што крыху спрашчае і робіць больш танна пры працэсе сплангання. Але і ў самога спадчынніка (без удзелу яго сям'і). Я прыняцце спадчыны, так і адмова ад яе магчымыя да заканчэння шасцімесячнага тэрміну з дня адкрыцця спадчыны. Пры адмове ад спадчыны спадчыннік мае права ўказаць, што ён адмаўляецца ад спадчы-

ны не можа. Заканадаўствам прадулгеджана некалькі спосабаў забяспечыць выкананне ўзятага абавязальства. Пры забяспечванні вяртання займу часцей за ўсё выкарыстоўваецца заклад і праручыцельства. У сілу закладу прадзятор (пазыкадаўца) мае права ў выпадку невыканання даўжнікам (пазычальнікам) абавязальства па вяртанні грошай атрымаць задавальненне з кошту закладзенай маёмасці з перавагай перад іншымі крэдытарамі пазычальніка. Пры праручыцельстве праручыцель мае абавязак перадаць пазыкадаўцу адказваць за выкананне абавязальства па вяртанні грошай пазычальнікам цалкам або часткова.

ДЛЯ АДМЭНЫ ДАГАВОРА ДАРЭННЯ ПАТРЕБНЫ ВАЖКІЯ ПЫЧЫНЫ
— *У якіх выпадках я магу адмянуць дагавор дарэння на сваю кватэру, складзены на імя ўнучкі? Ёй ужо 20 гадоў, але ні вычунца, ні працаваць яна не хоча. У яе з'явілася сумніўная кампанія, а на мае папяркі і просьбы ўзяцца за розум яна пачынае прагражыць, што я тут ужо нішто, кажа, каб не перашикардзіла ёй жыць. Дапамогі ад яе на гаспадарцы практычна ніякай.*

— Дарыцель мае права адмянуць дагавор дарэння, калі той, хто адарыўся, учыніў замаха на яго жыццё, жыццё некага з членаў яго сям'і ці блізкіх родных або наўмысна нанёс дарыцелю цялесныя пашкоджанні (ч. 1 арт. 549 ГК РБ). Акрамя таго, Грамадзянскім кодэксам устаноўлены палажэнні, пры парушэнні якіх здзелка (у тым ліку дарэння) можа быць прызнана судом несапраўднай. Аднак незахаваанне нормаў маральнасці, што атрымала падаручага надлісу натарыуса, а не на падставе рашэння суда, што крыху спрашчае і робіць больш танна пры працэсе сплангання. Але і ў самога спадчынніка (без удзелу яго сям'і). Я прыняцце спадчыны, так і адмова ад яе магчымыя да заканчэння шасцімесячнага тэрміну з дня адкрыцця спадчыны. Пры адмове ад спадчыны спадчыннік мае права ўказаць, што ён адмаўляецца ад спадчы-

«АДКРЫТАЕ» ЗАВЯШЧАННЕ — ГАРАНТЫЯ НЕДУВЯСЭНСОУНАГА ВЫТЛУМАЧЭННЯ
— *Прачытай у вашай газеце*

інфармацыю пра закрытае завяшчанне. Яна мяне зацікавіла, але мне не ўсё зразумела. У прыватнасці, якая, напрыклад, мне асабістая карысць менавіта ад такой формы завяшчання, калі я захачу перапісаць на некага з родных сваю маёмасць? Толькі тое, што астатнія даведаюцца пра апошняю волю толькі пасля маёй смерці? Дык яны і так пра не даведаюцца...

— Як закрытае, так і «адкрытае» завшчанне пры жыцці завшчальніка складаецца тайну, якую пры жыцці завшчальніка ніхто не мае права раскрываць (ды і пасля смерці гэты дакумент будзе даступным толькі пэўным асобам). Розніца ў тым, што пры закрытым завшчанні тэкст самога распараджэння натарыус неведомы. Пры засведчванні «адкрытага» завшчання, калі натарыус знаёміцца з тэкстам распараджэння, гэта з'яўляецца гарантый, што завшчанне будзе адпавядаць заканадаўству і будзе недувясэнсозна вытлумачана пры выкананні. Пры засведчванні закрытага завшчання такой гарантыі няма.

ПА ДАВЕРАНСЦІ СПРАВУ Ў СУДЗЕ МОЖА ВЕСЦІ АДВАКАТ
— *Пасля не вельмі ўдалай турыстычнай паездкі рыхтунемся прад'явіць фірме грамадзянскі іск (на ўзроўні прэтэнзій) канфлікт вырашыць не атрымаўся). Сябры папалохнулі, што згубім шмат часу, наведваючы пасаджэнні суда. А яго ў нас сапраўды няма. Ці можна, як мы чулі, натарыяльна засведчыць перадачу нашых пайнамоцтваў кваліфікаванаму юристу? Яг гэта зрабіць?*

— Для натарыяльнага сведчання даверанасці на выданне справы ў судзе на імя адваката чытачу трэба звярнуцца да любога натарыуса. Пры сабе мець папярэдні дакумент адваката прадстаўляць не трэба, але трэба ведаць яго прозвішча, імя, імя па бацьку, найменне калегі адвакатаў і юрыдычнай кансультацыі, нумар і дадату выдачы ліцэнзіі.

Падрыхтаваў
Сяргей РАСОЛЬКА.

Траўмапункт НЕБЯСПЕЧНЫ ВОДГАЛАС

Штодзень у прыёмнае аддзяленне РНПЦ «Траўматалогія і артапедыя» звяртаецца каля 100 чалавек, прыкладна 20 з іх маюць траўмы пазваночніка. Дзе і як звычайна атрымліваюць траўмы лётцаў? Аб гэтым мы гутарым з загадчыкам прыёмнага аддзялення РНПЦ «Траўматалогія і артапедыя» Сяргеем КАЗАБЫМ.

— Летні траўматызм мае свае сезонныя асаблівасці, — гаворыць доктар. — Вядома ж, у цёплым дзянікі людзі накіроўваюцца да вадаёмаў: плаваюць, купаюцца і даюць ныркі. Апошнія вельмі часта прыводзяць да сур'ёзных траўмаў. Але трэба зазначыць, што сёлётыне лета нібы «пашкадавала» траўматалогію. Бо пачатак і сярэдзіна года не былі сляготымі і таму нырцоў было нямат, а адпаведна і траўмаў менш. А вось прыйшла жывёнаўскае спякота, і вада пачала збіраць свае ахвяры. Нырэнне на мелкаводдзі, у незнаёмых мясцінах прыводзіць да таго, што, ударыўшыся галавой аб дно, чалавек ломіць пазваночнік у шыйным аддзеле і часта застаецца інвалідам на усё жыццё. Сёлета да жніўня, калі пачалася спякота, да нас звярнулася каля 100 чалавек з такімі траўмамі. Да 80 працэнтаў нырцоў, якія атрымліваюць траўмы ці гінуць, знаходзяцца ў нецвярзых месцах.

У летні траўматызм сваю лепту ўносяць і даччыны клопаты. На прыватных падворках пачынаецца збор ураджайа садавіны. За слявімі-яблыкамі людзі лезуць на дрэвы. І вельмі часта пры гэтым падаюць. А падзенне з вышыні 1—2 метраў можа прывесці да даволі цяжкіх траўмаў: пералому канечнасцяў, пазваночніка.

Яшчэ праблема: летнія работы з электраабсталяванням у гаражах, на дачках.

— Некалькі дзён назад, — расказвае Сяргей Якаўлевіч, — да нас паступілі 35-гадовае мужчына, які працаваў на дачы электрагібрыса, т. зв. балгаркай. І па неасцярожнасці адбылася траўматычная ампутацыя трох пальцаў рукі, былі закрануты сусуды і невядома яшчэ, ці ўдасца захаваць жывыя астатнія пальцы. Пацыент адрозу згубіў сваю прафесійную актыўнасць. А між іншым, малады чалавек — праграміст па прафесіі. І якую цяпер працаваць на камп'ютары?

Часцей за ўсё людзі атрымліваюць траўмы ў стане алкагольнага ап'янення. У цёплым дні, асабліва маладыя людзі, гуляюць амаль да раніцы, а ў магазінах спрытнае можна набыць ледзь не да першых п'еяў. Вось і атрымліваюцца ланцужок: чарка — сварка — бойка — траўма. Самыя цяжкія дні для траўматалогіі — пятніца, субота, нядзеля. Колькасць медыкаў у брыгадах заўсёды аднолькавая, а вельмі колькасць пацярпелых у гэтыя дні ў 5—10 разоў больш, чым у звычайныя. Акрамя таго, з пацярпелымі нападліту вельмі цяжка працаваць. Яны неадаждываюць цяжкасці траўмы. І хоць і прывоззяць на «хуткай дапамозе», мы часта не можам іх утрымаць, каб аказаць гэтую самую дапамогу. Яны ляцяць, брыдаслоўяць, бывае, самі падаюць недуставоў.

Варта сказаць пра такі модны павяў, як скутары. Для язды на гэтым жалезным кані не патрабуюцца праваы, іх кіроўцы часцяком нецвярзозыя. Ад таго ску-

тар таксама можа стаць крыніцай траўмы. Як вась у гэтым выпадку. Да нас паступіў у цяжкім стане хлопцек. Мы аказалі яму першую дапамогу, потым перавялі ў бальніцу хуткай дапамогі, бо траўмы ў пацыента былі камбінаваныя. Да тагока цяжкага стану прывялі наступныя абставіны: п'яны юнак на скутары на ўсёй хуткасці ўрэзаўся ў абсалютна нерухомы аўтамабіль.

Ахвяраў дарожна-транспартных здарэнняў лётцаў таксама становіцца болей. У змове перыяд кіроўцы транспарту больш насцярожана ставяцца да дарогі. Галалёдзіца, снежныя заносы спрыяюць пільнасці, прымушваюць захаваць хуткасню рэжым. А лётцаў, калі дарога сухая, можна быццам і раслабляць, праехацца з ветрыкам. Акрамя таго, на дачы і загародныя адданычкі едць сем'ямі. У аўто знаходзіцца некалькі чалавек. Значыць, у выніку дарожна-транспартнага здарэння пацярпелых аказваецца болей.

Сур'ёзныя траўмы атрымліваюць людзі, якія падаюць з кравой. Звычайныя малюнак. Падчас сенаскоу на возе з тралей утульна ўладкоўваецца вознік. Засынае пад мерную хадку яна і раптоўна ляжыць уніз. Зноў-такі сваю справу часта робіць гарэлка. У выніку — траўмы, найбольш небяспечная з іх — пералом шыянага аддзела пазваночніка.

Для летняга перыяду характэрнае павелічэнне колькасці ранаў. Калі звычайна пераломы прамянёвай косткі, галёнкістаго, то лётцаў пашкоджанні скурных пакрываў узрастаюць мінімум у 10 разоў.

— Сёлётынем лётцаў да нас звярталася шмат людзей са скаргамі на укусы клешчы, — гаворыць Сяргей Якаўлевіч. — Гэтыя насаскомы завалодалі амаль усімі тэрыторыямі гарадскіх паркаў. Я вядома, клешчы з'яўляюцца пераносчыкамі такога захаворвання, як лаймборреліоз. Таму, калі да вас прычапіўся клешч, яго трэба дастаць і абавязкова перадаць у лабараторыю на даследаванне. Аднак часта людзі спрабуюць самастойна выкалываць крывасмокаў пры дапамозе розных народных хітрыцкаў. У гэтым выпадку практычна поўнасцю дастаць клешча немагчыма, будз скурай застаюцца яго фрагменты. Да медыкаў звычайна звяртаюцца людзі, у якіх язваз і засталіся гэтыя фрагменты. Але рашткі клешча ўжо не дадуць ніякай інфармацыі аб тым, ці было заражана насаскома. Пра гэта «сказа» толькі жывы клешч. Таму яго лепш не даставаць самастойна, а прыехаць у медуставоў, дзе спецыялісты зробіць гэта і адправяць клешча на даследаванне ў цэнтр гігіены і эпідэміялогіі. Калі крывасмок быў заражаны, то чалавек прызначаць адпаведнае лячэнне. У іншым выпадку можа быць шмат непрыемнасцяў. Так было і сёлета.

У РНПЦ «Траўматалогія і артапедыя» прывялі на прыём дзіця, у малаго на руцэ было незразумелае ўтварэнне, якое бацькі прасілі выдаліць, бо вылучыць паталогію няк не атрымліваўся. У размове з маці малага высьветлілася, што год таму за два месяца яго укусуў клешч.

Клешча самі выдалілі, але не ўсёго. Дзіця накіравалі ў інфекцыйную бальніцу і там высветлілі, што ў наўвясці заражэнне лаймборреліозам. Вось толькі тады было прызначана адпаведнае лячэнне.

Вольга ШАЎКО.

Лечымся без лекаў «ВЫЗДАРАЎЛЕННЕ ШУКАЙ У ВАННЕ»

Гэту прымаўку ведаў кожны жыхар Старажытнага Рыма. Ванна лечыць, танізуе. Апускаюцца ў ваду, мы адчуваем, як расслабляюцца ўсе мышыцы, а жыццёвыя праблемы застаюцца за дзвярыма ваннага пакоя...

Атрымаць ад ванны і карысць, і асалоду нам дапамогуць гаючыя травы, солі і алеі, якія мы дададзім у ваду.

Сапраўды цудадзейнымі лічацца **рамонкавыя ванны**, якія загойваюць гняіныкі, розныя драпіны і раны на скуры. Карысныя такія ванны пры нервовых нагрукках, яны сукалоўваюць і здымаюць сутаргі. (Для прыгатавання поўнай ванны вам спатрэбіцца 500 г кветкаў рамонку аптэчнага.)

Хвойныя ванны незалежна пры бранхіце і рыніце, хваробах сэрца і нервовай сістэмы, а яшчэ пры паліяпшыч крвавазарот і албем рэчываў, паліячэюць кліматэрачыныя парушэнні. Спосаб прымянення: 100 г вадага экстракту або 1 брыкет (50 г) на ванну.

Ванны з высокай канцэнтрацыяй марской солі эфектыўныя пры артэрозе, рэўматызме, астэахандрозе, псарыязе, экзіме. Расстварыць 500—1000 г солі ў гарачай вадзе, затым, дадаючы ваду, даявядзіце тэмпературу да 37—38 °С.

Пры болех у суставах і ламоце ў касцях эфектыўна **ванна з лісця і пупышак бяззюў**. Для прыгатавання ванны 300 г сыравіны заварыць літрам кіпеню і настояць.

Прымаць ванну з **паліявым хвосцям** рэкамендуецца пры захаворваннях мачавога пухіра і ныркаў (на поўную ванну бярэць 0,5 кг раслін).

Для загойвання трафічных язваў паспрабуйце **ванны з каштанам конскім**. Аднав гатуюць так: 1 кг здробнелай сыравіны заліваюць 5 л вады, кіпячэць 30 хвілін, працэдураюць адвар уліваюць у ванну.

Ванны з аўсянай саломы аказваюць танізуючае ўздзеянне пры гіпатаніі, а таксама здымаюць іх купуюць дзясцей пры рахіце і жаўтуце. Для прыгатавання адвару 500 г саломы варыць у 2 л вады на працягу 30 хвілін на слабым агні, пра-

Супакоіць скурны сверб пры дывятэзе або ітхтэзе дапамога даюцца з **яблычнымі вочатам** (1 шклянка на поўную ванну). **Гліцерынавая ванна** карысна пры лущэчні скуру пасля сонечнага апёку або размерзнасцяў у сляраі. Таксама паліячае сверб і алымае раздражэнне і **ванна з крухмалам або аўсянай** (папярэдняе разведзены ў невялікай колькасці вады бульбяныя ці кукурузныя крухмал альбо густы адвар аўсяных шматкоў змяшчыце з 2 ст. лыжкамі хвойнага экстракту).

Пры павышанай палівацыі, себарэі эфектыўныя **ванны з шалфейем або дубовай карой**. Прыгатуе адвар з разліку 200 г сыравіны на 1 л вады.

Ахвотнікам пахуздэць варта рэгулярна прымаць **ванны з дабаўленнем харчовай соды, марской солі і алею лаванды**. Паліячэць у ванне 20 хвілін, а потым — адразу ў ложка і добра ўхутайцеся.

Ну а калі наперадзе нам каханая, паліце сябе і свайго партнёра **«ваннай для дваіх»**. Дадаіце ў ваду па 2 кроплі эфірнага алею ружы, сандалавага дрэва, бергамоту і іланг-ілангу. Упэўнена, вы будзеце задаволены вынікам.

Падрыхтавала
Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ.

«ВАННЫ» КОДЭКС
● Не прымаіце ванну на поўны страўнік (лепш праз 2—3 гадзіны пасля яды).
● Перад прыёмам ванны абмойцеся ў душы з мылам.
● Пры выбары тэмпературы вады галюўная ўмова — ваш уласны камфорт. (Памятайце: гарачая ванна аслабіць сэрца, халодная — шкодная для ныркаў).
● Любою дабаўку (траву, эфірны алеі) абавязкова праверце на індывідуальную адчувальнасць.
● Каб эфірны алеі лепш растварыўся ў вадзе, змяшчыце яго з **любим тлушчам** (варшкіам, алеям). Улівайце сумесь ужо ў напоўненую ванну.
● Каб травы заварыць сваю моч, іх лепш не кіпячэць, а настояць у кіпені. Альбо ў час напавнення ванны падвесіць марлевы мяшчэч з травамі да края з гарачай вадой.
● У ванным пакоі пастарайцеся забяспечыць атмальную тэмпературу паветра — 24—25 градусаў і выключыць скаржыні.
● У час працэдуры сачыце за тым, каб вобласць сэрца застаўлася над узроўнем вады.
● Прымаць ванну не больш як 15—20 хвілін.
● Пасля ванны паліячэць, укутаўшыся, 30—40 хвілін.

Простая мова НА БЕРАЗЕ

...Спачатку ў аднаго з нашых класікаў сустрэла слова — «учасанне», а потым яго само... Зустрэлі насустрэч — цэлым Эверэстам! І не дзіва было б, каб неслая якая кабецэна, а то... дзёну, гадоў мо 16-ці...

Ей бы (прыгожыя ж, відаць, валасы!) звазач з іх вясёлна «хвосцік», сплэсці ў косы альбо распусціць. А яна — не: колькі часу ў цырульні патраціла, колькі грошай! І дзеля чаго? ...Крыўдна, калі побач з чалавекам (а тым больш — малым, маладым) няма... чалавека — разумнейшага ці сталеішага — які скажаў бы, ці даў зразумець, што ёсць добра, што не.

І яму пры гэтым — паверлівы.

АД ПРАДЫ...
Раніца. Халад. Вецер... Зрэшты, не дурны тое скажаў, што не бывае дрэннага надвор'я, бывае — дрэннае адзенне. Ці проста — занадта лёгкае: на сёння цягло абцяялі.

...Ці не сто разоў заракалася прагнозам не верыць? Ці не сто разоў збыралася вярнуць павесіць... Аўцок адзін некалі раіў. У якасці барометра. Казаў (даслоўна): «Зірнеш на яе і адразу знаеш: матляецца... значыць, вецер, сухая — цёпла, мокрая — дождж. Калі не бачна яе — туман, калі чырвона, як на вяселлі — мароз. Дзе цень — сонца, не дае ценя — ноч... Нацягнулася — вам ужо добра.

А гайдаецца, — то гэта не вярочка, гэта вы... Свят-свят-свят... Крок — ад смешнага да сумнага.

Ад прады да маны.

ПЛЮС НА МІНУС
Перш чым купіць кватэру, Антось дзе толькі ні быў: усе мікра-раёны аб'ездзіў, дамы ўсіх серый паглядзеў — шукаў, каб і планіроўка добрая, і паверх, і суседзі, каб экалогія (ну хоць адносна), каб зручны транспарт...

А ў чарговай — як заклінула яго: на усё чыста вочы закрыві. Бачыў адно: за вокнамі — зялёны пагорак. І з яго, уніз, талюкі «бгячун» — высілка, стройнік...

Увёў, як здорава тут, ля іх, будзе спацца, які лёгка дыхацца, як хораша гуляцца з малымі. «Усё», — скажаў жонцы, — купляем...

Старажыныя, аформілі паперы, не так даўно пераехалі. Цяпер... шкідуюць, бо на тым пагорку, у талапях штохавар тусюцца моладзь — у лепшым выпадку з півам і мацонам; штоноч збіраюцца п'яніцы — ужо з песнямі, з крыкам і бойкамі...

Луче спит... Як мала малому трэба для шчасця.

Ды, часцяком, і влікаму.

СКАЛЫ ДУРНОМУ ПАКЛОНЬ БЫЦЬ...

Цырульня — відавочна — з новых, з прыватных, бо наваротаў шмат. Як прывчаныя ўжо (хатляу папярэднічага запісу, музыкі, глянцавы часопісы ў «жукі чаканя»), так і новых — зніжак для пенсіянераў, дысконтных карткаў для пастаянных кліентаў, вшчавання іх са святамі, выключнай добразычлівасці і вопытна майстроў. Прынамсі, адзін з іх кліенты гадоў сарака з гакам, гак гэты скінуў — як дзв'ючынка ўзняла на з'рэсла, лёгенька, з усмешкай пайшла да касы, каб запілачыць.

— Вам как пенсіонерке, со скідочкаў чытаць? — выключна ветліва залпалата казірка.

Усмуху з твару кліенты які ветрам знесла.

— Нет, — сказала. — Но за «компльмент» спасибо.

Адуль... Рэалі дзі: можна сёння пакласці грошы (калі яны ёсць), час і дараўце, можна адрыць сваё прадпрыемства — абсталяваць па апошнім слову тэхнікі, запрасіць найлепшых майстроў, прывабіць кліентаў...

І усё гэта... страціць, пасадзіць грошы «ля касы» — мякка скажам — чалавека без такту.

ДОБРАЯ МАЦІ

Лета. Вёска. Двор. Кацяняты — то солдака спыць

У ЦЭНТРА РАМЁСТАВАЎ — З АХВОТАЙ

Вёска Странькі, што ў Рагачоўскім раёне, нічым асабліва сярэд іншых населеных пунктаў не вызначаецца. Яна таксама ж, як і ўсе: з тымі ж прысадамі на вуліцах, з падобнымі пабудовамі. Гэтае першае ўражанне, аднак, знікае, калі наведваеш адну ўстанову — Странькаўскі раённы цэнтр рамёстваў. Раёны — і ніякі іншы! Што выклікае ў мясцовых жыхароў законны гонар: нідзе, нават у самых вялікіх населеных пунктах, такога цэнтры няма, а ў нас — ёсць! Значыць, заслужылі, калі менавіта тут з'явілася названая ўстанова культуры.

Ёй толькі два гады, але ўжо сёння можна сказаць, што тут праводзіцца вялікая творчая работа па адраджэнні народных традыцый, захаванні нашай нацыянальнай культуры. У гэтым пераконаваешся, калі знаёмішся з дыпламамі гуртоўцаў цэнтры, заваяванымі на раённых і абласных выставах, міжнародным фестывалі харэаграфічнага мастацтва «Сожы карагод», свяце рэспубліканскіх дажыткаў у Бабырыску. І калі робіш агляд работ хлопчыкаў і дзяўчынак (а гэта — школьнікі), што сабраны ў адным з пакояў цэнтры.

Майстар па навучанні ганчарным справам Ала КУЦЭНКА.

Тут табе і вытканяе ручнікі, і салямаўны шкатулкі, і прыгожыя кошкі з лавы, і драўляныя, і гліняныя статуэткі, буслікі, розныя звяркы, і габелены, і вышыўкі, і шмат яшчэ чаго іншага. Усё зроблена з густам, з любоўю.

Стараюцца людзі, — расказвае дырэктар метадычнага цэнтры Надзея Ціханяўна Вілкова, Ігар Рыгоравіч і Вольга Дзмітрыеўна Ткачова, Ала Валер'еўна Кудзінка, якія разам з Валюцінай Уладзіміраўнай робяць карысную справу. А менавіта: арганізавалі сем гуртоўцаў, у якіх дзятва вучыцца ў майстэрству ткацтва, ганчарства, разьбы па дрэве, інкрустацыі, саляма- і лозаплянаўцы, флярстыцы і г.д. Ні многа, ні мала такіх хлапчукоў і дзяўчынак — сорак пяць. Асобныя з іх ужо, як кажуць, «засваціліся» на выставах, а Жэня Бугаева і Сяргей Жукаў маюць намер пасля заканчэння школы паступіць у Гомельскі каледж мастацкай промыслаў. Магчыма, так зробіць і яшчэ нехта з гуртоўцаў, кажуць Валюціна і Уладзіміраўна і Ірына Рэнальдаўна. Тады была б большая ўпэўненасць, што захаванню народных традыцый і нацыянальнай культуры ў раёне — жыць і развівацца.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ. Фота Паісы БАРАВОВІЧ.

цуюць там, і навучэнцы. І асабліва дырэктар цэнтры рамёстваў Валюціна Ціпенка. Яна доўга арганізатар, энтузіяст сваёй справы, умее вучыцца, тэкава, тэкава, займаецца флярстыкай і тэстпастайкай, чаму і вучыць дзяцей. Калі мы вырашылі стварыць у Страньках цэнтр рамёстваў, лепшай кандыдатуры на пасаду дырэктара цяжка было знайсці. Валюціна Уладзіміраўна навучылася ткаць розныя рэчы яшчэ ў дзяцінстве, але прайшлі гады і ткацкія станкі адшлі ў нябыт, а пэўныя навыкі работы на іх пачалі забывацца. Ды Ціпенка не склала рукі і ў нашым раёне адшукала два станкі, якія хоць і былі паточныя шашлем, але захавалі сваю сілу, а тыя навыкі работы на іх дапамагалі аднавіць яе родная цётка.

Адным з самых цяжкіх пытанняў, якое патрэбна было вырашыць на пачатку стварэння цэнтры, было кадравае. З дырэктарам — усё зразумела. А вось з майстрамі — не. Давялося пашукаць іх па ўсім раёне, каб яны валодалі і яшчэ і педагогічнымі ведамі. Так у Страньках і з'явіліся майстры Надзея Ціханяўна Вілкова, Ігар Рыгоравіч і Вольга Дзмітрыеўна Ткачова, Ала Валер'еўна Кудзінка, якія разам з Валюцінай Уладзіміраўнай робяць карысную справу. А менавіта: арганізавалі сем гуртоўцаў, у якіх дзятва вучыцца ў майстэрству ткацтва, ганчарства, разьбы па дрэве, інкрустацыі, саляма- і лозаплянаўцы, флярстыцы і г.д. Ні многа, ні мала такіх хлапчукоў і дзяўчынак — сорак пяць. Асобныя з іх ужо, як кажуць, «засваціліся» на выставах, а Жэня Бугаева і Сяргей Жукаў маюць намер пасля заканчэння школы паступіць у Гомельскі каледж мастацкай промыслаў. Магчыма, так зробіць і яшчэ нехта з гуртоўцаў, кажуць Валюціна і Уладзіміраўна і Ірына Рэнальдаўна. Тады была б большая ўпэўненасць, што захаванню народных традыцый і нацыянальнай культуры ў раёне — жыць і развівацца.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ. Фота Паісы БАРАВОВІЧ.

«У СПАСЦІЖЭННІ ВЕДАЎ ВУЧНІ БУДУЦЬ ІСЦІ ТОЛЬКІ НАПЕРАД»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.) — Аляксандр Міхайлавіч, многія выкладчыкі ВНУ адзначаюць зніжэнне агульнага ўзроўню матэматычнай падрыхтоўкі выпускнікоў. А вынікі цэнтралізаванага тэсціравання па фізіцы і матэматыцы і ўвогуле наводзяць на сумныя думкі: кожны трэці абітурыент не ведае, як вызначыць плошчу пакоя... Магчыма, у адукацыйных тэхналогіях трэба штосці змяняць ці дабаўляць гадзіны на вывучэнне гэтых прадметаў?

— Вось тут вы маеце рацыю. Аналіз вынікаў цэнтралізаванага тэсціравання прымушае задумвацца. З аднаго боку, нас зусім не радуюць вынікі цэнтралізаванага тэсціравання многіх нашых выпускнікоў, але з іншага, менавіта на тэсціраванні па матэматыцы кожны год рэгіструецца самая вялікая колькасць 100-бальных вынікаў. Да таго ж нашы школьнікі і студэнты проста бліскава выступаюць на міжнародных школьных і студэнцкіх матэматычных алімпіядах. Між іншым, цэнтралізаванае тэсціраванне — гэта не спыт за школай, а ўступнае выпрабаванне, якое разлічана на адбор навучэнцаў для ВНУ і сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў. Заробленыя балы на ЦТ і складаюць рэйтынг на вучэнца. Але мы бачым акрэсленую вамі праблему, таму пачынаюць з наступнага навучальнага года агульнаадукацыйныя ўстановы будуюць паступова пераходзіць на вывучэнне матэматыкі і фізікі па вучэбных праграмах, дапрацаваных сумесна з Акадэміяй навук Беларусі і Вышэйшай атэстатскай камісіяй.

— У саваецкай школе гісторыя Беларусі доўгі час была дадаткам да агульнай гісторыі, і на яе вывучэнне адводзіліся ліквы гадзіны. Таму ў школьнікаў складалася ўражанне аб дэгрэсацыі гэтых ведаў. Цяпер замест вучэбных прадметаў «Сусветная гісторыя» і «Гісторыя Беларусі» ў беларускія школы зноў вяртаецца інтэграваны курс «Гісторыя». Ці будзе адменены аб'ёмныя экзамены па «Гісторыі Беларусі» за курс базавай школы і наколькі скараціцца час, адведзены на яе вывучэнне?

— Аналогіі з саваецкім часам не зусім дарэчныя. І пра які інтэграваны курс ідзе размова? Ва ўсіх тыпах агульнаадукацыйнай устаноў пачынаюць з гэтага года сусветная гісторыя і гісторыя Беларусі будуюць вывучэнне паслядоўна: у першым паўгоддзі — сусветная гісторыя, а ў другім паўгоддзі — гісторыя Беларусі. Да таго ж у кожным класе навучэнцам за год будзе выстаўляцца асобна дзве адзнакі: па сусветнай гісторыі і па гісторыі Беларусі. У адпаведнасці з Азіным тыпам вучэбнымі планаў для агульнаадукацыйных устаноў сусветная гісторыя і гісторыя Беларусі з 5-га па

11-га клас будучы вывучацца ў аб'ём 490 гадзін. Пачынаючы з 6-га класа на вывучэнне сусветнай гісторыі і гісторыі Беларусі будзе адводзіцца аднолькавая колькасць гадзін у кожным класе. Хачу запэўніць таксама, што адмяненне аб'ёмнага экзамену па гісторыі Беларусі на выхадзе з базавай школы мы не плануем.

— А з чым звязана вяртанне ў школу такога прадмета, як «Чарчэнне»?

— Гэта пытанне было набалелым і выклікала шмат дыскусій. Пасля адмены чарчэння ў 12-годдзі даводзілася чуць шмат папроку. Выкладчыкі тэхнічных ВНУ даўно сігналавалі, што ў моладзі, якая паступае на тэхнічныя спецыяльнасці, зусім не развіта прасторавае мысленне. Напрыклад, у БНТУ экзамен па інжынернай графіцы з першай спробы здавалі толькі 60 працэнтаў студэнтаў. Але вяртанне чарчэння ў школу не азначае, што яго павінна выкладацца, як у мінулым стагоддзі. Вельмі змяняцца час. Камп'ютар далучае нас да іншай графікі. Чарчэнне як прадмет мае вялікія магчымасці. Гэта і прасторавае бачанне свету, і развіццё ўяўлення мысленна, аб'ёмнага погляду на наваколльня рэчы. Думаю, ВНУ і сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў з сучаснай графікай чарчэнне стане чыстым званкам для маладых людзей і дапаможа ім прасцей адаптавацца да вывучэння тэхнічных дысцыплін у сярэдніх спецыяльных і вышэйшых навучальных устаноў.

— Аляксандр Міхайлавіч, не скаржце, што сучасныя дзеці зусім развучыліся чытаць. Свае думкі многія з іх таксама выкладаюць з вялікімі цяжкасцямі. Між іншым, у саваецкія часы мы вельмі ганарыліся сваёй начытанасцю. На ваш погляд, ці можа сучасная школа вярнуць павагу да кніг? Магчыма, ёсць сэнс вярнуць у школу вывучэнне іх экзамэнаў у форме спынення?

— З вашага дазволу крышачку папраўлю вас. Сучасныя дзеці мала чытаюць кніг... класікаў. А тое, што яны зусім развучыліся чытаць, гэта няпраўда. Глядзіш, зусім яшчэ не чытае, а лезе ў камп'ютар і там вучыцца чытаць. Не ўмею гаварыць, а адпаведныя кнопкі націскае. Нашы дзеці ўдасканальваюць сваё чытанне праз камп'ютар. Сёння можна ўбачыць маладога чалавека не з кнігай, а з ноўтбукам. Інфармацыйны тэхналогіі малачова ўварваліся ў наш жыццё. Часам мы ўнікаем моладзь — не вылісае газеты, не купіць кніжку. Але яна выбірае больш зручны шлях да напісанага. І піша сама. Сёння амаль кожны студэнт удзелінае ў форумах, чатах, мае свае блогі. Мера начытанасці моладзі не зменшылася, а значна пашырылася. Толькі тышчэ іншай. І наўрад ці ўяўленне вышэйшага экзамэну па літаратуры ў форме сачынення можа кардынальна штосці змяніць. Калі раней масавымі тыражамі выходзілі кнігі на-

штат «100, 250 ці нават 500 залатых сачыненняў», то цяпер усё гэта рынула ў інтэрнет. Бяры любыя загатоўку — і пішы сачыненне. М'ягчэйшае мысленне і разам з ім і стаўленне да літаратуры. Яно становіцца больш свядомым. Задачай славаеснікі і ёсць развіццё гэтай свядомасці. Хоць не толькі іх. Гэта наша агульная задача.

— А колькі ўвогуле часу будзе адводзіцца ў 11-гадовай школе на вывучэнне гуманітарных, прыродазнаўчых дысцыплін і на заняткі фізкультурай і спортам? Чым было выклікана рашэнне скараціць колькасць заняткаў фізкультурай з трох да двух урокаў у тыдзень?

— Перад намі стаяла няпростая задача: з аднаго боку — ліквідаваць перагрудку, а з іншага — захаваць дастаткова высокі ўзровень ведаў нашых дзяцей. Пасля правядзення ўніфікацыі вучэбных планаў аб'ёмнага вучэбнага напружання базавога ўзроўня была скорчана ў сярэднім на 15 працэнтаў, а ў 10—11-х класах — на 20 працэнтаў. Далей апуськаць планы, мы лічым, ужо нельга. Азіны тыпаў вучэбнага плану для агульнаадукацыйных устаноў з 11-гадовага тэрмінам навучання прадугледжвае скарачэнне вучэбных гадзін не толькі па фізічнай культуры. На 4 гадзіны былі скарачаны аб'ём вучэбнага матэрыялу, на 3 гадзіны — грамадзянска-адукацыйнага матэрыялу, на 1 гадзіну — фізікі, гісторыі, географіі, выяўленчага мастацтва. Вучэбны прадмет «Айчыныя ўсё» будзе выключаны, яго змест будзе пераключаны ў прадметы гуманітарнага чытка і факультатываў. Такім чынам, аб'ём аб'ёмнага вучэбнага напружання па ўсіх класах быў зменшаны на 32 вучэбныя гадзіны.

Кампенсаванне дзецям страчаную гадзіну фізічнай культуры школы могуць у шосты школьны дзень. Да таго ж любая школа мае права рэзерваваць любую колькасць гадзін на правядзенне работ па фізічным выхаванні за кошт гадзін факультатываў заняткаў.

Я хачу падкрэсліць, што мы не проста скарацілі гадзіны, а вылучылі самае галоўнае, пакінулі адукацыйнае ядро кожнага вучэбнага прадмета. Важным момантам з'яўляецца і тое, што вучэбныя праграмы на гэты раз пабудаваны па лінейным прынцыпе, што дазваляе пазбываць дубляванне, зрабіць праграму даступнай і пасійнай для кожнага вучня. Цяпер прасочваецца сістэмнасць у пабудове курсаў па ўсіх адукацыйных галінах, зменшаны аб'ём і складанасць матэрыялу, выключаны яго апісальны характар, залішак фактараў і дэталізацыі. Частка вучэбнага матэрыялу перанесена на практычны ўзровень, гэта значыць, што калі тэма вывучалася на павышаным альбо паглыбленым узроўні, яна была перанесена на рашэнне задач, практы-

каванняў, лабараторных работ. Усе практычныя вучэбныя праграмы падзелілі на рэзэрваваны і абмеркаваны на прадметных секцыях, на прэзідыуме і бюро Навукова-метадычнага савета пры Міністэрстве адукацыі. У распрацоўцы новай праграмы ўзялі ўдзел 64 дэпутаты навук, больш як 100 кандыдатаў навук, а таксама пераможцы і лаўрэаты Рэспубліканскага конкурсу прафесійнага майстэрства «Настаўнік года».

— Новыя вучэбныя праграмы падрыхтаваны. А як яны стасуюцца з выдзеленымі раней падручнікамі? Ці будзе перавыдавацца ў бліжэйшыя гады школьныя падручнікі? Калі з'явіцца адпаведная метадычная літаратура на настаўніцкай?

— Выдзеленыя раней падручнікі ў большасці сваёй адпавядаюць новым вучэбным праграмам для 11-гадовай школы. Аднак мае месца некалькіх неусуладнаўчых падручнікаў для пэўнага класа яго нумараці. Тлумачэнні і рэкамендацыі па карыстанні падручнікамі і календарна-тэматычным планаванні будзе змешчаны на сайтах Міністэрства адукацыі, Акадэміі спецыяльнай адукацыі і Нацыянальнага інстытута адукацыі, апублікаваны ў «Настаўніцкай газеце». Дадаткова былі апублікаваны пералік падручнікаў для пераходных класаў.

Мы скарачвалі план і графік выпуску вучэбных выданняў з лічым 11-годкі. Перавыданне школьных падручнікаў ужо ажыццяўляецца. У першую чаргу прадугледжваецца выданне падручнікаў па тэме прадметаў, якія ўведзены ў Тыпавы вучэбны план упершыню. Паступова з лічым тэрмінаў фінансавання будзе перавыдавацца і астатнія падручнікі. Органы кіравання адукацыяй на месцах атрымаюць укажэнне захаваць усе падручнікі і вучэбна-метадычную літаратуру, выдзеленую ў мінулыя гады і пры неабходнасці перапрацаваць вучэбную літаратуру па школах, раёнах і абласцях.

— Не могуць не закрануць пытанне правядзення прафярэнтацыйнай работы ў школе. Пераважае большасць моладзі сёння зарыентавана на атрыманне вышэйшай адукацыі. Некаторыя выбіраюць сабе будучую прафесію, зыходзячы з балаў у сертыфікатах цэнтралізаванага тэсціравання, а не з уласных схільнасцяў. Галоўнае для іх — атрымаць дыплом. Таму прафярэнтацыйнае камплектуецца з вялікімі цяжкасцямі. Ці не атрымаецца так, што праз пяць-дзесяць гадоў уладальнікі дыпламаў з вышэйшай адукацыяй будуць выстроівацца ў чаргі ў службы занятасці, а скажам, Мінскі аўтазавод ці трактарны завод будзе запрашаць у сталіцу рабочых з іншых раёнаў?

— Мы бачым, што прафярэнтацыйная работа не засудзіла правадзіцца на якасным узроўні і да-

сягае сваім мэтам. Я не магу пагадзіцца з дырэктарамі школ, якія характарызаваюць эфектыўнасць сваёй работы колькасцю выпускнікоў, якія паступілі ў вышэйшыя навучальныя ўстановы. Гэта яскравы паказчык, але не самы важны. Мне б хацелася пачуць іншую фразу: «З майх выпускнікоў у жыццё ўладкаваліся ўсе». А дапамагчы ў гэтым падлеткам павінны педагогі, своечасова падказваць, якія ёсць іншыя шляхі прафесійнага вызначэння. Паступленне ў ВНУ — не адзіна магчымы шлях. Большага ўвагі павінна надавацца дзейнасці міжшкольных вучэбна-вытворчых камінатаў, на базе якіх вучні праходзяць дапрафесійнае і прафесійнае падрыхтоўку і маюць магчымасць атрымаць кваліфікацыю рабочага ці служачага. Мы бачым, што нярэдка менавіта бацькі імкнунца даць сваімі дзіцяці вышэйшую ці сярэдняю спецыяльную адукацыю любой цаной, хоць бы на платнай аснове. І для іх не мае ніякага значэння, ці ёсць у іх здольнасці да навучання, ці ёсць схільнасць да абранай прафесіі. Значыць, трэба больш працаваць з бацькамі. Увогуле відовачо, што ў грамадстве трэба адраджаць страчаную павагу да рабочых прафесій. Рабочыя кадры складаюць аснову эканомікі любой краіны — гэта павінны ўсе разумець. Між іншым, сучасная вытворчасць і сучасная тэхніка вытэрваюць да рабочых вельмі высокую патрабаванні. Таму здацца школы зрабіць усё, каб моладзь не разглядала прафэштэхолу як тупік у сваёй прафесійнай кар'еры. Трэба паказаць перавагі рабачай спецыяльнасці. А таксама навучыць дзяцей адэкватнай самаацэнцы.

— Аляксандр Міхайлавіч, чаго чакаць выпускнікам 2009 года?

— Адраза хачу ўсё заспакоіць: дваінога конкурсу ў ВНУ не будзе! Патлумачу чаму. Летам 2009 года 11-гадовае сярэдняю агульнаадукацыйную школу закончаць 106 тысяч 958 выпускнікоў. Сёння колькасць юнакоў і дзяўчат, якія атрымаюць атэстат аб сярэдняй адукацыі, дасягнула 90 тысяч чалавек. Дзесяць гадоў таму пераходзіла на 12-гадовае навучанне дзеці шасці гадоў былі падзелены на два патакі: адны з іх павінны былі закончыць школу праз 11 гадоў, іншыя — праз 12. Дзе вось, наступным летам гэтыя дзеці адначасова закончаць 11-гадовае агульнаадукацыйную школу. Для будучых выпускнікоў ужо падрыхтаваны вучэбныя праграмы, якія дазваляюць ім у гэтым навучальным годзе без пераходу завяршыць навучанне ў сярэдняй школе, здаць летнія экзамэны і атрымаць атэстат аб сярэдняй адукацыі. Дарэчы, для гэтай катэгорыі школьнікаў вучэбныя заняткі могуць быць арганізаваны ў рэжыме шасцідзённага вучэбнага тыдня. Увогуле ж нашы спецыялісты распрацавалі шэраг спецыяльных праграм такім чынам, каб абодва патакі да заканчэння вучбы выраўняліся.

Надзея НІКАЛАЕВА.

На конкурс апавяданняў

Я на ледзьве дачакалася павароткі з ездавой дарогі ў вузенькую вулочку, адкуль пачыналася апошняя, самая прамая і самая кароткая частка яе змянога шляху. Азірацца назад не было патрэбы: душа ведала, што яшчэ шэсць тыдняў ёсць у яе ў запасе, і ў кожнай з сарака адглішчальных Богам дзён яна зноў і зноў будзе вяртацца гэтай дарогай дадому, тужліва кружыць над сваім селішчам, кацаю, пакуль сын ці нявестка адчыняць дзверы і разам з глытком начнога паветра яе ўдымне ў сваё шпэлае лона роднай хата, дзе так доўга сваяцкі і дзе ўчора дарогу яе бльы свет.

Крыўды ні на каго ў яе не было. Тыя даўня, маладыя, крыўды адшлі даўным-даўно, растварыліся ў жыццёвай плыні, а ў сталыя гады чалавечая мудрасць падказала, што крыўдзіцца — пустое. На дзядзю ўласных? Дык гэта тое самае, што на сябе сама нааракае. На суседак зайдзаслівых і лёгкіх на язык? Яна на іх і ў маладосці не крыўдзілася — шкадавала: адна ў удавой блізветнай на усё жыццё засталася, а другая па дактарах ды па бабках не толькі апошняе здароўе — апошнія грошы развезла.

А тое, што так доўга і пакінулі развіталася яна са сваёй зямной абалонкай? Што ж, як каму судзіць Бог. Азідзі пакаідае гэты свет лёгчыня, неспадзявана для сябе і іншых, другі — перажываючы боль і пакуты, прагна хапаючыся за жыццё. А трэці... У трэцяга спакатваная душа і цела чакаюць смерці як паратунку: цела — каб пазбыцца болю, душа — каб вызваліцца з палону змянога быцця і знайсці жаданы спакой на небе...

Адраза за цеснай вулчкі адкрылася поле, і па абодва бакі шырокая, утапанная людзьмі і машынамі паловай дарогі пацягнуліся селіцка гароды. І абжына, і бульбачка былі ўжо даўно ўбраныя і спардачаны, зніклі вяселья летніх фарб, адно чарнела пад цымяным вясеннім сонцам узараная на зіму зямля ды дзе-нідзе кучаравіліся настурным, нязводным пестуззеллем палыяны ўзэмжкі.

Душа пінзала перад сабой і міркоў, упершыню за апошнія суткі, затрымаўшы ў прадчуванні невядомага і непазбежнага. Не раз,

не два, не тры, навае і ў сне, уяўляла яна сабе гэтую непазбежнасць як неабходную і жаданую, з палёгкай і згодой прыняла яе ўчора, а зараз чамусьці вусцінна здрыганулася, угледзеўшы ў канцы дарогі, дзе шэрая зямля злілася з туманым небам, маюліць пугарок, аточаны вострымі зубцамі тонкіх высокіх хвой. Ля падножжа ўзгорка нечакана весе-ла, па-кастрычаны жоўценька свеціліся маладзенькія бярозкі, і не зразумець было, ці то яны не адолелі круты пагорак, узбагіночы наверх, ці то наадварот, збеглі зверху, уцякаючы ад пільных вачэй старых хвой — вартуцінці

Бог сіраціне фізічнай моцы, жанока чысіні, душуннай і духоўнай прыгажосці. Радаваліся сялянне, калі пасватаў пралло і ткалю, ячюла і любіла яго і так шыра верыла ў добрую сумесную будучыню, што не пабаялася нарадзіць яшчэ дзю сыноў. Ды толькі літасць ад яшчэ нават за гэта не атры-мала: хутка муж злёт зноў, і даглядала яна яго, ляжачага, да самай смерці. Пахавала дарагога чалавек, а разам з ім назаўбэды пахавала і надзею на жаночае шчасце, перанесла на дзядзю і ўнукаў шпэлыню і пашчоту, якую так доўга ашчаджала для свайго адзінака...

Але лёс выпрабавуе, а Бог ахоўвае жанчыну-пакуціню. Ахоўваў ад нядобрых думак і злосліва-ласці: «ніколі ні з кім не пасварылася, ні на дзіцённа, ні за кура-нёнкі»; ахоўваў ад слабасці і рос-пачы: «школа робілі, а як сядзём аддхнуць — дзе што бярэцца? І смяёмся, і дурэем, і байкі ўсякія расказваем, а тады што ў каго ў кармані — складзем і так смачна рэзавым» — дзе што бярэцца? І смяёмся, і дурэем, і байкі ўсякія расказваем, а тады што ў каго ў кармані — складзем і так смачна рэзавым...»

А ўжо чым спэтай адарыў Бог Аўгінню, дык гэтай талентам незвычайным. Ах, як хораша разлягася яе голас над жніўнем, які высока ўзлятаў над ядраным борам, які шчыльня трыхоўчы і гораха сучыраў сэрцы сплакных і знявечаных па хаханні сярбавак-удоў! «На поле іду — пню, з поля іду — пню, а ў двор свой увайдзі з людзкіх вачэй — пачу шулькі горкімі з жаласці і з жыні сваёй гортной...»

А як яна танцавала! Танцаў безліч ведала, прыпявала і не пад кожны. Ведала, як вяселлі і храсьціны ладзіць, калі што казаць, калі што рабіць, калі што спяваць трэба. А затым і новы дар адкрыўся: стала Аўгіння лянчыць людзей — ад суроку, ад выху, ад спужаня. Такою і ў старасці засталася: у паміці — сотні танцаў, песьня, казак, былічак, успамінаў, вершаў, загадак, прыказак, прымавак, жартаў і жарціцаў. Выраслі дзеці, унокі, унокі і праўніку пайшлі. Раз'ехалася, разляцілася, а на святло матчынага акенца не забылася. Спагаду і любю, якімі атупіла іх у дзядзюшце матуля, дзеці вярнулі ёй спаўна. Ні ў чым не мела недахопу: ні ў ежы, ні ў адзенні, ні ў леках. А зусім аслабла — кожны раз да сябе, у гарад, клікаў. Ды не хачела нікому аб'язаваць ды і хатачку сваю пакідаць не хачела. І без суседак, без сялянч — як жыць? Да яе кожны дзядзючак і ўрані, і ўдзень, і ўвечары нехта ды завітае: то пазчыць, то доўгі вярнуць, то проста пасядзець ды абмеркаваць селіцка навіны.

нават і ўставаў з ложка, па хаце мо перасунуцца на слабых, але ўжо на жывых нагах. Радавалася, што палешаў яе чалавек, шкадавала і любіла яго і так шыра верыла ў добрую сумесную будучыню, што не пабаялася нарадзіць яшчэ дзю сыноў. Ды толькі літасць ад яшчэ нават за гэта не атры-мала: хутка муж злёт зноў, і даглядала яна яго, ляжачага, да самай смерці. Пахавала дарагога чалавек, а разам з ім назаўбэды пахавала і надзею на жаночае шчасце, перанесла на дзядзю і ўнукаў шпэлыню і пашчоту, якую так доўга ашчаджала для свайго адзінака...

Але лёс выпрабавуе, а Бог ахоўвае жанчыну-пакуціню. Ахоўваў ад нядобрых думак і злосліва-ласці: «ніколі ні з кім не пасварылася, ні на дзіцённа, ні за кура-нёнкі»; ахоўваў ад слабасці і рос-пачы: «школа робілі, а як сядзём аддхнуць — дзе што бярэцца? І смяёмся, і дурэем, і байкі ўсякія расказваем, а тады што ў каго ў кармані — складзем і так смачна рэзавым» — дзе што бярэцца? І смяёмся, і дурэем, і байкі ўсякія расказваем, а тады што ў каго ў кармані — складзем і так смачна рэзавым...»

А ўжо чым спэтай адарыў Бог Аўгінню, дык гэтай талентам незвычайным. Ах, як хораша разлягася яе голас над жніўнем, які высока ўзлятаў над ядраным борам, які шчыльня трыхоўчы і гораха сучыраў сэрцы сплакных і знявечаных па хаханні сярбавак-удоў! «На поле іду — пню, з поля іду — пню, а ў двор свой увайдзі з людзкіх вачэй — пачу шулькі горкімі з жаласці і з жыні сваёй гортной...»

А як яна танцавала! Танцаў безліч ведала, прыпявала і не пад кожны. Ведала, як вяселлі і храсьціны ладзіць, калі што казаць, калі што рабіць, калі што спяваць трэба. А затым і новы дар адкрыўся: стала Аўгіння лянчыць людзей — ад суроку, ад выху, ад спужаня. Такою і ў старасці засталася: у паміці — сотні танцаў, песьня, казак, былічак, успамінаў, вершаў, загадак, прыказак, прымавак, жартаў і жарціцаў. Выраслі дзеці, унокі, унокі і праўніку пайшлі. Раз'ехалася, разляцілася, а на святло матчынага акенца не забылася. Спагаду і любю, якімі атупіла іх у дзядзюшце матуля, дзеці вярнулі ёй спаўна. Ні ў чым не мела недахопу: ні ў ежы, ні ў адзенні, ні ў леках. А зусім аслабла — кожны раз да сябе, у гарад, клікаў. Ды не хачела нікому аб'язаваць ды і хатачку сваю пакідаць не хачела. І без суседак, без сялянч — як жыць? Да яе кожны дзядзючак і ўрані, і ўдзень, і ўвечары нехта ды завітае: то пазчыць, то доўгі вярнуць, то проста пасядзець ды абмеркаваць селіцка навіны.

Антаніна Абрамовіч

АЙГІННЯ

УП «МИНСКИЙ ГОРОДСКОЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ»
30 сентября 2008 г. проводит открытый аукцион № 02-СФ-08 по продаже земельных участков в частную собственность граждан Республики Беларусь

Лот №	№ участка по генплану	Кадастровый номер земельного участка	Площадь земельного участка, га	Начальная цена, бел. руб.	Сумма задатка, бел. руб.	Характеристика расположенных на участке инженерных коммуникаций и сооружений	Расходы на подготовку документации для проведения аукциона, бел. руб.
1	12	500000000007004268	0,0911	183 256 760	18 325 680	Участок свободен от застройки и насаждений	2 156 707
2	13	500000000007004269	0,0884	177 825 440	17 782 540	Участок свободен от застройки и насаждений	2 112 475

Земельные участки находятся в водоохранной зоне водных объектов г. Минска.

Инженерное развитие инфраструктуры застраиваемой территории осуществляется в соответствии с техническими условиями на инженерно-техническое обеспечение соответствующего объекта, выданными эксплуатирующими и согласующими организациями (согласно перечню, установленному Минским горисполкомом).

Условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона: своевременное внесение победителем аукциона платы за соответствующие земельные участки; возмещение им расходов, связанных с подготовкой и проведением аукциона и формированием этих земельных участков, учитывающая государственную регистрацию.

Справочно: - в течение 2-х месяцев после принятия Минским горисполкомом решения о предоставлении победителю аукциона земельных участков соответствующие имущественные права на них должны быть зарегистрированы в РУП «Минское городское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру»;

- техническая документация и разрешение на строительство жилого дома получается владельцами земельных участков в установленном порядке;

- к занятию (освоению) земельного участка необходимо приступить в течение одного года после получения свидетельства (удостоверения) о государственной регистрации имущественных прав на него.

Аукцион состоится **30 сентября 2008 года в 11.00** по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов.

Для участия в аукционе необходимо:

внести задаток в размере 10 % от начальной цены заявленного лота (лота с наибольшей стоимостью – в случае участия в торгах по нескольким лотам), перечисляемый на расчетный счет № 3641000000016 в ОАО «АСБ Беларусбанк», код банка 795, УНП – 100690830, назначение платежа – 04901, получатель – Финансовое управление Мингорисполкома;

предоставить в адрес УП «Минский городской центр недвижимости» следующие документы:

заявление на участие в аукционе установленной формы;

заверенную банком копию платежного документа, подтверждающего внесение задатка в установленном размере;

подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах) установленной формы, в соответствии с которым участник аукциона, победивший в торгах, либо которому земельный участок предоставляется по начальной цене в случаях, предусмотренных законодательством Республики Беларусь, обязан произвести оплату организатору аукциона за его организацию и проведение в размере 1 % от цены продажи соответствующего земельного участка.

Дополнительно представляется: гражданином – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина – нотариально удостоверенная доверенность.

При подаче документов на участие в аукционе граждане и представители граждан предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Прием документов для участия в аукционе начинается в **11.00 1 сентября 2008 года** и заканчивается в **17.00 24 сентября 2008 года**.

Торги в отношении каждого земельного участка проводятся при условии наличия двух или более участников. Победителем торгов по каждому выставленному лоту признается участник, предложивший наиболее высокую цену.

Победители торгов (участники аукциона, которым земельные участки предоставляются по начальной цене в случаях, предусмотренных законодательством) в течение 10 рабочих дней со дня принятия Минским горисполкомом решений о предоставлении им соответствующих земельных участков обязаны:

внести плату за земельный участок;

возместить Минскому горисполкому расходы по подготовке документации для проведения аукциона;

произвести оплату организатору торгов за подготовку и проведение аукциона, включающую возмещение расходов, связанных с подготовкой и проведением аукциона, в размере 1 процента от цены продажи земельного участка;

выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона.

После совершения названных действий, но не позднее 2 рабочих дней, Минский горисполком выдает выписку из решения о предоставлении земельного участка в частную собственность.

Оплата стоимости предметов аукциона осуществляется по безналичному расчету за белорусские рубли.

В дни и время, указанные в объявлении, размещаемом на информационном стенде (фойе офиса УП «Минский городской центр недвижимости»: г. Минск, ул. К. Маркса, 39), организатором торгов предоставляется транспорт для обеспечения осмотра земельных участков желающими принять участие в аукционе.

Прием документов, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. № 4, 6.

Контактные телефоны: +375 (17) 226 16 72, +375 (17) 227 40 22.

Дополнительная информация о выставленных на аукцион участках, а также условия участия в торгах и бланки требуемых документов размещены на официальном сайте организатора торгов www.mgcn.by.

УНП 190398583

ГОРАД-МУЗЕЙ НЕСЕБЪР

Невялікі балгарскі гарадок Nessebar — адзін з самых старых у Еўропе, які заснаваны больш за 3 тысячгоддзі таму. Тут ёсць усё — рамантыка і гісторыя: вузкія вулачкі, двухпавярховыя домікі, дзе першы паверх зроблены з каменю, а другі — з дрэва, утульныя цягністыя плошчы. Самае каштоўнае багацце горада — гэта царквы, якія пабудаваны ў розныя эпохі. Многія з іх адносяцца да ліку найбольш добра захаваных культурных пабудоваў Сярэднявечча на Балканскім паўвостраве. Храмы — нязвычайна для нашага ўспрымання — прыземныя, без вежак і званіц.

Проста стары камень, фігурная кладка ў нішах, арнаменты. Час ад часу ў сценах сустракаюцца «замураваныя» ракушкі — адчуваецца непасрэдная блізкасць з морам.

Чатыры несебарскія царквы ператвораны ў мастацкія галерэі. А вось царква Святога Багародзіцы яшчэ дзейнічае. Кожны год, 15 жніўня, тут веруючыя праводзяць ноч з надзеяй на выздаравленне. Nessebar уключаны ў спіс прыродных і культурных помнікаў ЮНЕСКА.

1. Архітэктурны ансамбль балгарскага нацыянальнага рэнесансу ўключае шасцідзесят дамоў, што размяшчаюцца на вузкіх вуліцах. 2. Від з разваліны старой царквы выходзіць адразу на мора. 3. Сабор Святога Стэфана пабудаваны на месцы старой епіскапальнай царквы. 4. Ветраны млын XIX стагоддзя — адна з візітных картак Несебры.

10 САМЫХ ЖУДАСНЫХ МЕСЦАЎ НА СВЕЦЕ

Жудасныя месцы ў нашым свеце усё гэтак жа казычучыя нервы аматарам адрэаліну і страшных гісторыяў, якія прагнуць убачыць такое, ад чаго любяць нармальныя турысты ўцякаюць без агляды. Такім чынам, дзясятка самых жудасных месцаў у свеце, адно за другое страшнейшыя.

1. МУЗЕЙ МЕДЫЦЫНСКАЙ ГІСТОРЫИ МЮТЭРА Ў ФІЛАДЭЛФІ

Музей медыцынскай гісторыі Мютэра — гэта музей паталогіі, старадаўняга медыцынскага абсталявання і біялагічных экспанатаў, размешчаны ў найстарэйшым навуковым комплексе для урачоў Паўночнай Амерыкі. Больш за ўсё гэта музей знамяціць сваёй велізарнай калекцыяй чарапоў, сабраных тут, і разнастайнымі ўнікальнымі экспанатамі.

2. ЛАГУНА ТРУК У МІКРАНЭЗІИ

Значная частка японскіх ваенна-марскіх сілаў ляжыць цяпер на дне неглыбокай лагуны Трук у Мікранэзіі, на паўднёвым захадзе ад Гаваіў. Сінія глыбіні, абследаваныя Жакаем Кусто ў 1971 годзе і ўсеяныя абломкамі ваенных караблёў і авіяносаў, патопленых у 1944 годзе, сталі даступныя для дайвераў. Хоць сёй-той дагэтуль пабываюцца членуаў экіпажаў, якія так і не пакінулі свае баявыя пасты. Караблі і самалёты даўно ўраслі ў каралавыя рыфы, але дагэтуль іх ахвярамі становяцца новыя і новыя заадыткі цікавыя турысты, якія сунуць нос куды не варта.

3. ВЯДЗЬМАРСКІ РЫНАК САНОРА Ў МEXИКА

Вядзьма Мехіка, які сядзячы ў цесных кабінах, за 10 баксаў абцяюць жукіе збаўленне ад беднаты і шлюбінай нявернасці, а ў клетках на сценах палатак панавешаныя на продаж закатаваныя экзатычныя ігуаны, жабы і дзікія птушкі. Рынак Санора адчынены кожны дзень для паломнікаў з Мехіка і турыстаў з далёкіх мясцінаў, якія едуць туды па прадказанні лёсу і абяцання лепшага жыцця. Гэта тое месца, дзе усё масцовае насельніцтва назіпаваецца «звышнатуральным» штуркавінам, пачынаючы ад зеляў па старадаўніх атэксціх рэцэптах да статуі Буды. Упартыя энтузіясты, магчыма, здолеюць купіць тут трохі крыў прымухай змяі або сушаныя калібры для ўтаймавання ўдачы. Але варта памятаць, што вядзьмарства ў Мексіцы — гэта не жартакі: Нацыянальная асацыяцыя вядзьмакоў прыцягвалася да прэзідэнцкіх выбараў, каб, выкарыстоўваючы загаловы, ператварыць іх у сумленны і вольныя.

4. ВОСТРАЎ ВЯЛІКАДНЯ (РАПА-НУ)

Адным з самых таямнічых месцаў на зямлі з таямнічых востраў Вялікадзя (Чылі), на якім стаяць велізарныя, выразаныя з каменя постаці гігантаў, што ўраслі ў зямлю.

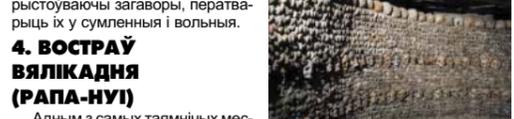
5. БАЛОТЫ МАНЧАК У ЛУІЗІЯНЕ

Лодкі з турыстамі, якія плывуць па балотах пры святле факелаў, акружаныя старажытныя цапрысы і доўгія ніткі моху, што звисаюць з калісарыяў галінаў. Выжэ, якое чуецца ўдалечыні, можа належаць гоу-га-то — каджунскай версіі вервольфа.

6. ПАРЫЖСКИЯ КАТАКОМЫ

Косткі і чарапы выкладзеныя па абодвух баках калідора, як таваар на складзе. Паветра тут сухое і нясе толькі тонкі намёк на разлажэнне. Тут ёсць і надлісы, у асноўным часоў Вялікай французскай рэвалюцыі, якія пасылаюць караля і дваран далёка і нарэшце такімі, як ёсць.

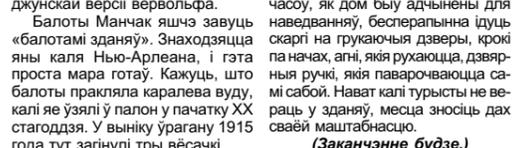
7. ДОМ ВІНЧЭСТАРАЎ, САН-ХАЗЭ, КАЛІФОРНІЯ

«Чарадзейны» Вінчэстаруўскі дом — каласальная канструкцыя, з якой звязана шмат забабонаў. Адна варажытка распавяла Сары Вінчэстар, спадчыніцы зборнай кампаніі, што здані забітых з вінчэстаруў будучы пераследваць яе, калі толькі яна не з'едзе з Канекцікута на Захад і не пабудуе там дом, што яго не змогуць закончыць за ўсё яе жыццё. Будаўніцтва пачалося ў Сан-Хазэ ў 1884 годзе і не спыня-

8. ДОМ ВІНЧЭСТАРАЎ, САН-ХАЗЭ, КАЛІФОРНІЯ

лася 38 гадоў, пакуль Сара не памерла. Цяпер ад 160 пакояў нацягваюць здані: лесвіцы, якія ідуць прама ў столь, дзверы, якія адчыняюцца паслядоўна, паўковыя матывы, кандэлябры, крук. З тых часоў, як дом быў адчынены для наведванняў, бесперапынна ідуць скаргі на грыжучыя дзверы, крокі па начы, агні, якія рухаюцца дзвярныя рукі, якія паварочваюцца самай сабой. Нават калі турысты не вераць у здань, месца зносіць дах сваёй маштабнасцю.

(Заканчыцца будзе.)

САМЫ ВЯЛІКІ ЭКСКАВАТАР

Гэтая велізарная машына была сабраная для работ на вугальных шахтах у Германіі. На распрацоўку і пабудову гіганцкага экскаватара нямецкай кампаніі Кіррр спатрэбілася 5 гадоў і \$100 000 000. Вышыня яго складае 95 метраў, даўжыня — 15. Экскаватар вагой 45 500 тон можа капаць з хуткасцю 10 метраў у хвіліну.

Новы Рабінзон Круза

Тайванскі рыбак нечакана вярнуўся дадому пасля таго, як 27 гадоў правёў на востраве, прычым населеным. Проста карабель, які прывёз яго на востраў, выпадкова сплыў раней дамоў-ленага тэрміну.

У 1981 годзе Ху Венху адправіўся на рыбалоўным судне ў Індыйскі акіян. Пасля трохмесячнага плавання карабель прыстаў каля вострава Рэюніён («Уз'яднанне»). «Мы прыбылі на востраў пасля 3 месяцаў у моры, і капітан сказаў, што карабель працягне плаванне толькі праз 15 дзён, — расказаў зніклы без вестак рыбак. — Аднак калі я вярнуўся ў порт праз 2 тыдні, наш карабель ужо адплыў з усёй камандай на борце, і мне давялося жабраваць на вуліцах».

Тым не менш, ліха без добра не бывае: з дапамогай астравіянцаў Ху вывучыў у школе французскую мову, адкрыў на востраве кітайскі рэстаранчык і нават ажаніўся, прычым тройчы. «Два мае першыя шлюбы распыліліся з-за таго, што мая асоба не была ўстаноўлена», — растлумачыў Ху пасля вяртання да сям'і ў роднае мястэчка Хауліян. Так што, калі мая апошняя жонка знаходзілася на трыцім месяцы цяжарнасці, я вярнуўся на Тайвань, каб пацвердзіць сваё існаванне. Маці яго памерла 21 год таму — жанчына цалых 6 гадоў гаравала аб зніклым без вестак сыне. Па словах тайванца, ён плануе ўсё ж вярнуцца на Рэюніён, да новай сям'і і любімай работы, каб прыняць мясцовае грамадзянства.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона: Коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», 210025, г. Витебск, ул. «Правды», 32

ККУП «Витебский областной центр маркетинга» проводит аукцион по продаже земельных участков в частную собственность для строительства и обслуживания жилого дома

№ лота	Кадастровый номер, площадь и адрес земельного участка	Целевое назначение	Характеристика расположенных на земельном участке инженерных коммуникаций и сооружений. Ограничения использования земель	Начальная цена земельного участка (бел. руб.)	Размер задатка и реквизиты для его внесения	Расходы по подготовке документации для проведения аукциона	Расходы, связанные с проведением аукциона	Дата и время проведения аукциона	Окончательный срок приема документов
1.	Земельный участок с кадастровым номером 221280610601000061, площадью 0,1861 га, расположенный по адресу: Витебская обл., Витебский р-н, Бабиничский с/с, д. Подберезье, ул. Мира, д. 45А	Земельный участок для строительства и обслуживания жилого дома	Наличие централизованного водоснабжения, участок примыкает к асфальтированным дорогам и улицам. Ограничения: 1) водоохранная зона водного объекта вне прибрежной полосы (река Западная Двина); 2) охранный зона линий электропередачи напряженностью до 1000 В	913 416	91 000 бел. руб. р/с 3600314010019 в ф-ле № 201 ОАО «АСБ Беларусбанк», код 259, УНП 300594330, код платежа 04901, получатель платежа: Бабиничский сельский исполнительный комитет	885 968	1 722 746	01.10.2008 г. в 15.00	25.09.2008 г. до 17.30
2.	Земельный участок с кадастровым номером 221255700001000168, площадью 0,1469 га, расположенный по адресу: Витебская обл., Витебский р-н, г.п. Сураж	Земельный участок для строительства и обслуживания жилого дома	Наличие централизованного водоснабжения, участок примыкает к асфальтированным дорогам	1 069 843	106 000 бел. руб. р/с 360031420013 в ф-ле № 201 ОАО «АСБ Беларусбанк», код 259, УНП 300594330, код платежа 04901, получатель платежа: Суражский поселковый исполнительный комитет	611 780	1 296 381	01.10.2008 г. в 15.00	25.09.2008 г. до 17.30
1.	Земельный участок с кадастровым номером 221283703101000058, площадью 0,2400 га, расположенный по адресу: Витебская обл., Витебский р-н, Куринский с/с, д. Задвинье, ул. Надречная д. 1А	Земельный участок для строительства и обслуживания жилого дома	Наличие централизованного водоснабжения, участок находится в радиусе до 500 метров от центра населенного пункта. Ограничения: 1) водоохранная зона водного объекта вне прибрежной полосы (река Западная Двина); 2) охранный зона линий электропередачи напряженностью свыше 1000 В	364 135	36 000 бел. руб. р/с 3600314070017 в ф-ле № 201 ОАО «АСБ Беларусбанк», код 259, УНП 300594330, код платежа 04901, получатель платежа: Куринский сельский исполнительный комитет	479 196	1 296 381	03.10.2008 г. в 15.00	29.09.2008 г. до 17.30
2.	Земельный участок с кадастровым номером 221283703101000057, площадью 0,2401 га, расположенный по адресу: Витебская обл., Витебский р-н, Куринский с/с, д. Задвинье, ул. Надречная д. 3А	Земельный участок для строительства и обслуживания жилого дома	Наличие централизованного водоснабжения, участок находится в радиусе до 500 метров от центра населенного пункта. Ограничения: водоохранная зона водного объекта вне прибрежной полосы (река Западная Двина)	364 283	36 000 бел. руб. р/с 3600314070017 в ф-ле № 201 ОАО «АСБ Беларусбанк», код 259, УНП 300594330, код платежа 04901, получатель платежа: Куринский сельский исполнительный комитет	550 092	1 296 381	03.10.2008 г. в 15.00	29.09.2008 г. до 17.30
3.	Земельный участок с кадастровым номером 221281201101000218, площадью 0,1479 га, расположенный по адресу: Витебская обл., Витебский р-н, Вороновский с/с, д. Вороны	Земельный участок для строительства и обслуживания жилого дома	Наличие централизованного водоснабжения, централизованного водоснабжения. Ограничения: охранный зона линий электропередачи напряженностью до 1000 В	869 589	86 000 бел. руб. р/с 3600314020012 в ф-ле № 201 ОАО «АСБ Беларусбанк», код 259, УНП 300594330, код платежа 04901, получатель платежа: Вороновский сельский исполнительный комитет	500 739	1 296 381	03.10.2008 г. в 15.00	29.09.2008 г. до 17.30

ККУП «Витебский областной центр маркетинга» проводит повторный аукцион по продаже земельного участка в частную собственность для строительства и обслуживания жилого дома

№ лота	Кадастровый номер, площадь и адрес земельного участка	Целевое назначение	Характеристика расположенных на земельном участке инженерных коммуникаций и сооружений. Ограничения использования земель	Начальная цена земельного участка (бел. руб.)	Размер задатка и реквизиты для его внесения	Расходы по подготовке документации для проведения аукциона	Расходы, связанные с проведением аукциона	Дата и время проведения аукциона	Окончательный срок приема документов
1.	Земельный участок с кадастровым номером 221282904601000060, площадью 0,2112 га, расположенный по адресу: Витебская обл., Витебский р-н, Зароновский с/с, д. Зароново, ул. Светлая	Земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома)	Наличие централизованного водоснабжения. Ограничения: водоохранная зона водного объекта вне прибрежной полосы (река Западная Двина)	350 073	35 000 бел. руб. р/с 3600314060014 в ф-ле № 201 ОАО «АСБ Беларусбанк», код 259, УНП 300594330, код платежа 04901, получатель платежа: Зароновский сельский исполнительный комитет	924 100	1 505 130	23.09.2008 г. в 15.00	17.09.2008 г. до 17.30

Условия инженерного развития инфраструктуры застраиваемой территории отсутствуют.

Победитель аукциона обязан: подписать протокол аукциона в день проведения аукциона, в течение 10 рабочих дней со дня принятия решения о предоставлении земельного участка в частную собственность внести плату за земельный участок; возместить расходы, связанные с подготовкой и проведением аукциона и расходы по подготовке документации, необходимой для его проведения; осуществить в двухмесячный срок после принятия решения о предоставлении ему земельного участка государственную регистрацию права собственности на земельный участок; получить в установленном порядке техническую документацию и разрешение на строительство жилого дома; занять (освоить) земельный участок не позднее одного года после получения свидетельства (удостоверения) о государственной регистрации права собственности на него.

1. Аукционы состоятся по адресу: г. Витебск, ул. «Правды», 32, в ККУП «Витебский областной центр маркетинга».

2. Заявления на участие в аукционах принимаются по адресу: г. Витебск, ул. «Правды», 32, ККУП «Витебский областной центр маркетинга».

3. Для участия в аукционах приглашаются граждане и юридические лица. Гражданин, юридическое лицо должны подать заявление об участии в аукционе и подписать соглашение с организатором аукциона. К заявлению прилагается:

- для граждан — копия документа, содержащего идентификационные сведения гражданина;
- для представителей гражданина — нотариально удостоверенная доверенность;
- для представителей или уполномоченных должностных лиц юридического лица — доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии устава и свидетельства о государственной регистрации юридического лица, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица.
- заверенная банком копия платежного поручения о внесении задатка.

При подаче документов на участие в аукционе граждане, представители граждан и юридических лиц, уполномоченные должностные лица юридических лиц предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

4. Аукцион состоится при наличии не менее 2-х участников. Гражданин, юридическое лицо, желающие участвовать в аукционе в отношении нескольких земельных участков, вносят задаток в размере, установленном для земельного участка с наибольшей начальной ценой. Не допускается начало торгов по начальной цене. Торги продолжают до тех пор, пока по новой объявленной аукционистом цене аукционный номер поднят только один участник аукциона. Аукционист называет последнюю цену и номер данного участка трижды и объявляет проданным земельный участок, а участника аукциона — победителем.

5. Всем участникам предоставляется право ознакомления с земельно-кадастровой документацией, а также возможность осмотра местности земельного участка, выставленного на аукцион.

6. Физическое лицо, ставшее победителем аукциона, обязано представить справки налоговых органов об источниках денежных средств при совершении сделки на сумму, превышающую 2000 базовых величин.

7. Контактный тел.: (0212) 47 97 35, e-mail: vc74@mail.ru, www.vitinvest.biz

УНП 39047566

Фота Анастасі КЛЕШЧУКА.

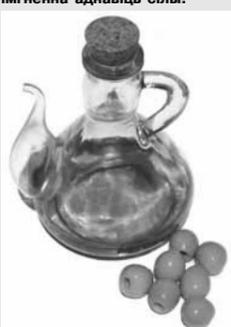
Інфарм-укол
«ЧОРНАЯ МАЛІНА»
АДНАУЛЯЕ АБМЕН
РЭЧЫВАЎ

Ажыма ўтрымлівае вітаміны С, В, К, арганічныя кіслоты, дубільныя рэчывы, калій, жалеза. З лясчэнай мэтай выкарыстоўваюць не толькі ягады, але лісьце і карань.

Адвар лісьця гэтай ягады прымяняюць як супрацьзапаленчы сродак пры захворваньнях ротавай поласьці і дзяснаў. Выкарыстоўваюць пры парушэньнях нервовай сістэмы — нейрроз, істэрый, склерозе, пры гіпертаніі, хваробах страўніка, цукровым дыябэце і ангіне. Ажыма валодае патагонным, магангонным, кроваспыняльным дзеяннем. Працяглае ўжываньне чаю з ажынай аднаўляе абмен рэчываў пры цукровым дыябэце, узмацняе апетыт, валодае лёгкім бактэрыцыдным дзеяннем. У народзе ажыну ліцьце карысным сродкам пры расстройстве кішчэніка і дызэнтарыі.

ЛЕПШ ЗА ВІНО
ТОЛЬКІ АЛІВА

Аліўкі выкарыстоўваюцца толькі ў кансерваваным выглядзе, паколькі ў свежым яны вельмі горкія. Вітаміны і мінеральныя солі, якія ў іх утрымліваюцца, дапамагаюць імгненна аднавіць сілы.

І не дзіўна: плады аліўкавага дрэва ўтрымліваюць звыш сотні актыўных рэчываў (найбольш — вітамінаў А, Е і С), якія запавольваюць старэньне арганізма. Зьлёгкая аліўкі збіраюць крыху раней, чым чорныя. Але і чорныя, і зьлёгкія — ідэальнае дапаўненьне да розных халодных закускі і салатаў, гарачых страў, асабліва ідэальна спалучаюцца яны са смажанай птушкай, тушанай садавінай, італьянскай піцай і спагэці.

Самы папулярны прадукт, які атрымліваюць з алівак, — аліўкавы алей. Ён засвойваецца нашым арганізмам амаль на 100 працэнтаў, у той час як сланечнікавы — на 83, аракасыявы — на 81, кукурузны — на 36. Дзякуючы менавіта аліўкаваму алею міжземнаморская кухня заслужыла рэпутацыю самай смачнай і адначасова адной з самых лёгкіх. Знаўцы адрозіваюць алей па колеры і паху: у сапраўднага аліўкавага алею — светла-жоўты колер і мяккі водар. Такі алей ідэальны для салатаў. Масла цёмнага колеру з больш інтэнсіўным пахам лепей падыходзіць для смажання, вострых салатаў, грыбцоў і таматнага соуса. А для запражкі спагэці, мяса і рыбы рэцэпты карыстацца алейм са шматлікіх астравоў, раскіданых у Міжземным моры, паколькі ён мае асаблівае водар. Неабходна толькі мець на ўвазе, што аліўкавы алей можа захоўвацца з моманту аддзяленьня не больш за шэсьць месяцаў, прычым у абароненым ад сонца месцы.

Алей валодае моцным супрацьзапаленчым дзеяннем. З яго дапамогай ствараюцца розныя крэмы, ласьёны і маскі для твару. Вучоная высветліла, што алей зніжае халестэрын у крыві і павышае імунітэт. Таму ўрачы рэкамендуюць яго для прафілактыкі сардэчна-сасудзістых захворваньняў.

ВІШНЯ ДЫ
ЧАРШЫЯ —
ДЛЯ СЭРЦА І САСУДАЎ

Вішня — гэта вітаміны С, каратін і такія мінеральныя солі, як калій, фосфар, жалеза. Плюс вітамінападобнае рэчыва іназіт — рэгулятар абмену рэчываў, а таксама пекціны і антацыяны, якія ўмацоўваюць капіляры.

Гэта ягада стымуюць страваванне і высьлабляе арганізм ад шкодных прадуктаў абмену і лішчу халестэрыну. Карысна пры лясчэнай малароўцы. Рэкамендуецца пры астме, падгары і хваробах нырака. Выкарыстоўваюцца і адвары з пладавожак чарэшні як добры сродак пры хваробах сэрца, напрыклад.

Вядучая рубрыкі
Святлана БАРЫСЕНКА.

Народная энцыклапедыя

ВЯСЕЛЬНЫ СТОЛ: рытуальныя атрыбуты і традыцыйная ежа

(Працяг. Пачатак у нумары за 28—29 жніўня.)

ВЯСЕЛЬНАЕ ЗАСТОЛЛЕ

Традыцыйны зьтыкет славянскіх народаў прадпісваў маладым устрымлівацца ад ужываньня моцных напояў і ўвогуле ад любога харчаваньня за вясельным сталом. Шмат стагодзьдзі існавала павар'е: калі ўстрымацца ад яды на ўласным вяселлі, то ўсё жыццё будзеш жыць у дастатку. Часам здаралася, што маці жаніха і нявесты таксама нічога не елі на працягу ўсяго вяселья. Дзе шукалі вытокі гэтага звычаю, у чым яго сімвалічная сутнасць? Аднаму з напярэшніх рэгіянальных маладых падавала хлеб з мёдам, яечню і крыху сыру.

Дзаволім сабе два спадарожныя каментарыі.

1. Яшчэ раз хочам акцэнтаваць увагу на тым, што практычна на працягу ўсяго вяселья, асабліва ў тых абрадах, у якіх у цэнтры ўвагі аказваліся маладыя, спрацоўваў прынцып павяданьня, замыканьня, зьвязваньня, своеасаблівага пераўвасаленьня двух пачаткаў у адзінае цэлае. Так, маладыя становіліся на адзін ручнік, елі ў адной фурачцы, у чырвоны кут і ў адзін стал, на адну лаву, на адзін кашук, у такім выглядзе зразумела, што і сёньня яны павінны быць з адной мисы адной лыжкай.

2. Сярод беларусаў існавала даўняя традыцыя — дапамагаць адно аднаму талакой, усім родам, а ў асобных выпадках і ўсёй вёскай. Напрыклад, калі паміраў чалавек, то жабныя стол дапамагала ладзіць уся вёска. Кожная гаспадыня прыносіла якія-небудзь прадукты або прыгатаваныя стравы. Той жа прынцып калектыўнага дапамогі быў характэрны і ў час падрыхтоўкі вясельнага стала. Магчыма, якраз гэта акалічнасьць і вымагала дыстанцыраваць маладых ад калектыўнага прыгатаваньня ежы. Правядзём яшчэ адну паралель. Немаўля на працягу поўнага часу (хто да сарака дзён, хто нават да паўгода) імкнуліся не пакідаць чужою волю. Гэтакасама пэўнае кола людзей не дапускіла да прамога кантакту з нябожчыкам. Так і паміж маладымі і гасцамі вяселья ўзводзілі нябачную мяжу, якая павінна была засцерагаць жаніха і нявесту ад непажаданнага ўздзеяньня надобразьлівых гасцей, якое магло нашкодзіць іх здароўю і найперш — прадаўжэньню роду. Якраз таму нявеста была прыкрытая «экранам» вяселья, а перад маладымі на працягу ўсяго вяселья стаялі хлеб-соль, якімі бацькі сустракалі маладых перад парогам сваёй хаты. Жалючы перасцерагаць маладых і ад уздзеяньня праз калектыўна прыгатаваную ежу, і абмяжоўваць яўжываньне сьвяточных страў. Менавіта таму ў некаторых мясцінах існавала традыцыя карміць маладых у асобным месцы, пры гэтым зрабіць гэта магчыма толькі роднай маці.

А з другога боку, ежа, якую маглі ўжываць маладыя, мела выключна сімвалічны характар. Ён кармілі маслам (у старажытных мифалогіях уяўленьня яно было ўвасаленнем

жаноца пачатку) і сырам (яго клінападобная форма была прамой паралеллю з мужчынскім пачаткам). Аднаму з хочацца ўгадаць добрую традыцыю сьвяткаваньня Масленіцы. Да аднаго з яе дзён быў прымеркаваны звычай, які атрымаў шырокае вядомую назву: «Хадзіць да цешы на бліны». Цешца садзіла зяця на лаву і добра змазала яго галаву растопленым каровіным маслам. «Змазіць маслам» — азначала адно: дапамагчы яе даччы нарадзіць сына-першыня.

Піць (г. зн. ўжываць моцныя гарчачныя напоі) маладым забаранялася катгарычна. Вясельнае застолле заканчвалася першай шлюбнай ноччу, нашы продкі выдатна ведалі аб тым, якім можа нарадзіцца дзіця, калі бацьці пераг яго зацэпачуць будучы ўжываць моцныя напоі.

КАША

Адной з найбольш распаўсюджаных абрадавых страў беларускага народа была каша — крупа, звараная ў вадзе або на малаці. Аб тым, што гэта папулярная страва займала важнае месца ў кантэксце традыцыйных абрадавых практык, сведчыць прыказка: «Хлеб да кашы — доля наша». Рытуальную кашу варылі з зэрна розных злакавых культур (пшаніцы, ячменю, проса, грэчкі), але практычна ніколі не выкарыстоўвалі зерне жыта. Выкарыстанне кашы мела акрамя чыста ўтылітарнага (смачна паўсудзізнага страва), яшчэ і сакральна-магічнае значэньне. У народнай сьведчавасці дробнае, фак-

тычна незлічонае зерне лічылася адным з найбольш моцных і эфэктывных абырғаў. Да іх шэрагу можна аднесці мак, які асвятляе на Макавея, а таксама розныя варыянты кашы. Магічны прынцып, які ляжаў у аснове ўгаданнага абрада, абавязваў на немагчымасць падлічыць колькасць зярнят. У некаторых замовах прыфатэльнага характару ўзгадваецца формула: «Як ніхто не злічыць гэтае зерне, так ніхто не нашкодзіць такому-та чалавеку». У такім выпадку каша была на вяселлі не толькі сімвалам добрабыту, багачы і плоднасьці, але і магічным засцерагальнікам гадоўных пераменаў сьвяточнай дзмі.

Разам з тым каша падчас прыгатаваньня мела здольнасць «расці», павялічвацца ў сваіх памерах. Гэта асаблівасць таксама стала прычынай аднаснага гатаваньня яе для маладых і найперш — для нявесты, якая ў хуткім часе пасля вяселья таксама павінна была «павялічвацца» ў памерах. Тым жа сімвалічныя аспекты сталі гадоўным матывам выкарыстання кашы ў абрадах нараджэньня і хрысьціна дзіцяці, у календа-навагодніх сьвяткаваньнях (у момант пераходу чалавека з аднаго года ў іншы), у жывёла-гадоўчых абрадах, зьвязаных з ацэляваннем хатняй жывёлы, а таксама ў абрадах, якіх суправаджалі будаўніцтва новага дома. Пры ўсім гэтым яна стала яшчэ і сакральнай стравай, якую гатавалі для абрадаў ушанаваньня памяці памёрлых.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.
(Працяг будзе.)

Новыя пагадненні ў сфэры культуры

Вынікам візіту ў Варшаву рэктара Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў Барыса Святлова і дырэктара Нацыянальнага музея гісторыі і культуры Беларусі Сяргея Вечара стала падпісанне шэрагу пагадненняў аб супрацоўніцтве ў сфэры культуры.

Гэтыя дакументы датычацца пашырэння кантактаў паміж музейнымі работнікамі і даследчыкамі даўніны абедзвюх краін. Прадугледжваецца развіццё сувязяў і абмен вопытам работы, падрыхтоўка спецыялістаў у галіне метадзі і выканання рэстаўрацыйных работ, дакументацыі ў сфэры аховы культурнай спадчыны. Таксама дамовіліся аб правядзеньні ў 2008 — 2009 гг. у Беларусі і Польшчы чарговага XIV Курсы Міжнароднай паслядыпломнай летняй школы «Нясвіжская акадэмія» па тэме «Ахова і развіццё ландшафта гістарычных гарадоў».

Кіраўнікі беларускіх дзяржаўных устаноў наведвалі і пазнаёміліся з вопытам работы музейных і даследчых устаноў Варшавы, падпісалі пагадненні аб супрацоўніцтве з Дзяржаўным археалагічным музеем Польшчы і Вялікаму палацава-музейным комплексам у Варшаве. Гэтымі пагадненнямі прадугледжваецца абмен выстаўкамі і копіямі экспанатаў і дакументаў з музейных збораў, ўдзел супрацоўнікаў музеяў у навуковых канферэнцыях і семінарах, правядзенне стажыровак спецыялістаў і ўзна.

Леанід ТУГАРЫН.

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

Казярогам рэкамендуецца ўспомніць пра адукацыю, а Шалям — больш працаваць

У АБЕН. Тыдзень, пры вашым на тое жаданні, будзе працякаць без асобных клопатаў і ускладненняў. Падумайце аб пашырэнні галіны прымянення сваіх магчымасцяў, а таксама аб набыванні новых — на вучанне новай спецыяльнасці дасць шанцы ўладкавацца на больш высокаоплачваную работу. Хатнія праблемы лепш вырашаць адразу, па меры іх з'яўлення, інакш яны будуць цягнуць назад.

Ц ЦЯЦЕЛ. У многіх галінах жыцця будзеце паспяхоўнымі, многае можаце паспех зрабіць і нават атрымаць бачныя вынікі дзейнасці, адчуцішы карысць і маральнае задавальненне ў бізнэсе. Вы пачынаеце заваяваць лідарскую пазіцыю. У сярэдзіне тыдня магчымы прыезд родных, сяброў ці дзельных партнёраў і клопаты, якія з гэтым звязаны.

П БЛІЗНЯТЫ. Пажадана назапасіць пэўную долю аптымізму, зменшыць прафесійныя амбіцыі і дзейнічаць больш абачліва. У сярэдзіне тыдня магчымы канфліктныя сітуацыі, у чацвер можаце апынуцца ў няпростай сітуацыі — дзевяццацца абмянаць падводныя камяні. У выхадныя парадзіць сябе чым-небудзь.

РАК. Чывердасць і рашучасць прывядуць да ажыццяўлення планаў. Але разлічваць дзевяццацца толькі на асабістыя сілы. Пастарайцеся пазбягаць усяго тайнага і закуліснага, не дэвалюіце ўцягваць вас у якія-небудзь інтрыгі. Асабістымі перажыванымі лепш дзяліцца толькі з самымі блізкамі і праверанымі людзьмі.

Л ЕУ. Магчымы пэўныя цяжкасці, перад якімі не варта адступляць. І тады паспех проста непераабытна. Лепш абавірацца на правераныя метады, а нестандартныя падыходы выкарыстоўваць толькі як дадаток. У рабоце неабходна працягнуць цярпенне і ўпартаць, тады пераходзіць пераўтварацца ў пыл, які проста разнісяе вецер.

Д ЗЕВА. Панядзелак і аўторак абяцаюць быць шчодрымі на забавы і прыемныя сустрэчы. Пажадана заняцца асаблена чого-небудзь новага — гэта дазволіць пашырыць і ваш круг гэтага, так і вашы магчымасці і паўнамоцствы. Не бойцеся працягнуць адкрытасць і прыняць, магчыма, не зусім традыцыйны пункт гледжання. Ні да якіх адмоўных наступстваў гэта не прывядзе.

ШАЛІ. Найбольш правільным падыходам будзе паболей працаваць — паменш размаўляць. Гэта будзе цалкам адпавядаць вашаму настрою, гадоўнае — рэалізаваць такую схему дзейнасці. Нельга дапускаць эмацыянальных зрываў. У аўторак пастарайцеся пазбягаць сустрэч з начальствам, бо ваша настрыванасць можа прывесці да буйнога скандалу.

С КАРПІЕН. Дзеля дасягнення мэты дзевяццацца ахвяраваць вольным часам і сваімі планами. Вас павінна падтрымаць тая акалічнасць, што ўсё, што вы робіце, прынясе карысць. У сярэдзіне тыдня ўзяць на сябе ролю адказнага каардынатара — вось тут у вас будзе маса магчымасцяў паказаць свае таленты. У нядзелю, калі блізка людзі будуць свядчыць, захоўвайце нейтралітэт — тады мір настане значна хутчэй, чым звычайна.

С ТРАЦЕЛ. У пачатку тыдня можаць узнікнуць праблемы, вырашыць якія ўдасца толькі пры дапамозе асабістых сувязяў, а таксама верхніх сярброў. Для расшуканых дзеянняў у дзеловай галіне падыходзіць сэрца і чацвер. У пятніцу будзе моцна працаваць перамянені: сітуацыя будзе развівацца вам на карысць. У выхадныя верагодна дзевяццацца заняцца добраўпарадкаваннем жылля.

В КАЗЯРОГ. Тыдзень спрыяльны для творчых пачуванняў і задумваў: неабходна своечасова яе рэалізацыя. Неабходна паклапацца пра час на адукацыю. Не адмаўляйцеся ад нечаканых камандзіровак — яны прынясуць не толькі грошы, але і моцны пашырэнне кола знаёмстваў. Напрыканцы тыдня будзеце больш асцярожнымі, не кідайцеся неабдуманымі фразамі: можаце выпадкова пакрыўдзіць супрацоўніка, пераўтвараючы яго ў надобразьлівага.

В АДАЛЕЙ. Пастарайцеся прывесці эмоцыі ў парадок і не кідайцеся ў крайнасці. Варта з асаблівай увагай паставіцца да сяброў, заступнікаў і партнёраў, бо вы ўстапуеце ў складаную для адносінаў фазу. У аўторак адкаліце ўсе асабістыя справы і цалкам прысячыце сабе рабоце. У сярэдзіне тыдня хлусіць і падавацца залішняй мітусні. Ваша дапамога можа спатрэбіцца бліжнім людзям і сябрам.

Ж РЫБЫ. Неабходна задумацца пра планы на бліжэйшы будучыню, пажадана адкінуць усё неажыццёвае. Вы правіцеце небы-валую актывінасць у галіне прафесійнай дзейнасці. У панядзелак рыхтуюцца да непрыемнага, бо новы знаёмы можа паставіць вас у няёмкае становішча. Субота можа апынуцца адным з самых уда-льных дзён тыдня — зможце завяршыць справы, якія даўно пачалі. Не пакідайте на будучыню тое, што можаце зрабіць цяпер: хвацці, якія заведзены на гэтым тыдні, надойдуць застануцца з вамі.

Альбо На пампўшкі да Алены

Памятаючы аб тым, што мы з вамі аб'явілі «барашчы з ураджэем», я вырашыла гэту рэч прывясціць **моркву**. Як звычайна, пачала з вывучэння яе карысных уласцівасцяў. І адразу ж пераканалася ў адной нумоўнай мудрасці: колькі гадзін не вычысьці, усё роўна дароўнае памрэць. Усе ведаюць, што морква вельмі карысная, яна змяшчае вялікую колькасць каратэну, які ў арганізме чалавека ператвараецца ў вітамін А. Таксама морква з'яўляецца цудоўнай крыніцай вітамінаў С, В, D, E. Але ўвядзеце маё здзіўленне, калі я даведлася аб наступным факце. Аказваецца, морква ў вараным выглядзе ўтрымлівае больш карысных рэчываў, чым у сырым. Як адзначаюць спецыялісты, адразу пасля варкі морквы ўзровень антыаксідантаў у ёй павышаецца на 34 працэнты і ўзрастае ў першы тыдзень яе захоўвання ў вараным выглядзе. **Пасля месяца захоўвання варанай морквы ў ёй усё яшчэ змяшчаецца больш карысных рэчываў, чым у свежай!** Тлумачыцца гэта тым, што пры захоўванні варанай морквы ўтвараюцца новыя хімічныя злучэнні з высокімі антыаксідантнымі ўласцівасцямі. Вось так, мае дарагі! Таксама морква багатая на мінералы і мікралементаў — калій, кальцый, жалеза, фосфар, ёд, маганій, марганец. У ёй утрымліваюцца эфірныя алеі, фізіялагічныя актывныя рэчывы — стэралы, ферменты і іншыя злучэнні, неабходныя арганізму. Морква вельмі карысная для печані, нырака, стрававальнага тракта, сардэчна-сасудоваму абмену рэчываў, умацоўвае імунную сістэму, карысна для вачэй, салёйнае вывадзэнню з арганізма халестэрыну, дабратворна ўздзейнічае на сардэчна-сасудзістую сістэму. Спэдыяна, гэта ўсё з'яўляецца вельмі важнай падставай, каб вы паспрабавалі прыгатаваць хоць які-небудзь рэцэпт, што прапануюцца. Таму — на здароўе, паважанна чытаць «Звезда»!

САЛАТА З МОРКВЫ, ЗЯЛЁНАГА ГАРШОКУ І ЯБЛЫКАЎ

Гаршак для салаты лепш браць айчынай вытворчасці ў звычайных паўлітровых слоіках, утэўніваю вас, мае дарагі, ён

САЛАТА З МОРКВАЙ ПА-КАРЭЙСКУ

Безумоўна, морква па-караіска сама па сабе вельмі смачная, можна ўвясці, якое дзіва атрымаецца ў спалучэнні з не менш смачнымі інгрэдыентамі.

Вазьміце: 250 г караіскай морквы, 4 яйкі, 100 г крабавых палачкаў, 100—150 г адварнога курынага мяса, палавіну паўлітравы слоіка марынаваных грыбцоў, мянзэс.

Грыбы можна браць любыя. Які здрабніць. Курынае мяса і крабавыя палачкі парэзаць. Дадаць моркву, усё змяшчаць і праправіць мянзэсам. (Такую працоўную захоўваць не абавязкова.) Атрымаецца цудоўная сьвяточная страва.

ШАКАЛАД З МОРКВЫ

Гэта страва для ласуноў. Паспрабуйце парадаваць ім сваіх родных і блізкіх.

Вазьміце 1,5—2 кілаграмы ачышчанага і добра вымытага морквы і надзярыце на тарцы. Затым адліце сок і пераліце яго ў эмаліраваную каструлю. Упярце на малым агні, усё час памешваючы, каб не падгарла, да таго часу, пакуль не атрымаецца густавата маса карычневага колеру — патака. Аб канцы варкі можна даведацца так: апусціць у патаку чыстую сухую чайную лыжку і марудна дастаць яе. Патака гатовая, калі за ёй пацягнуцца загусцелая нітка.

Цяпер трэба ўзяць 20 г сметанковага масла (або сметанковага маргарыну), 1—2 чайныя лыжкі какава-парашку, некалькі крыштальніка ваніліну або ванільны цукар на кончыку нажа і 100 г любых арэхаў. Апошнія трэба крыху абсмажыць на сухой патаўліцы і, калі астынуць, стаўчы ў ступцу.

У ацёпную густую патаку дадаць масла, какаву, арэхі і ў самы апошні момант — ваніль. Усё добра змяшчаць і пераліць масу на чыстую талерку, паверхню якой змастыць халоднай вадой, каб застыла маса потым лёгка магла аддзяляцца ад яе.

ЯДОМЫ АНЕКДОТ

— Як жа ты з'еў гэтак зайце? Ты ж перакананы вегетарыянец.

— Гэта было помста... ён сабраў маю моркву.

— Я гляджу, вы шыкуеце! Кра на стала!

— Дык жа баклажанная!

— Дык жа вядро!

— Аўстранане:

— Афіцьянт! Вы што мне прынеслі?

— Што заказвалі, тое і прынес. Курыны булён?

— Гэта — курыны булён?

— Так. Булён з курыцы. З маладой курыцы. З вельмі маладой. Па праўдзе кажучы, мы яйкі ў ім варым...

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

ПА ДКАЗКІ БЫВАЛЫХ РУКА ДЗЕЛЛЕ

Што трэба ведаць пра мёд

Набываючы мёд на рынку, не забудзьце праверыць якасць прадукту. Вось некалькі асноўных прымет сапраўднага пчалінага ласунку:

1. Мёд «накручваецца» на лыжку. Гэта значыць, што ён «даспее». Калі ж мяцяр паспяваюцца яго сабраць, мёд будзе слякаць з лыжкі, нібы вада, і пеніцца. Шкоды ад такога мёду не будзе, аднак карысці і смаку ў ім таксама не шукайце.
2. Мёд не адразу растае на языку і пакідае ў роце неплаўторны прысмак. Перад вамі натуральны прадукт без усялякіх прысмесаў. Калі мёд знаходзіць салодкі і патыхае карамеллю, значыць, яго развельлі сіропам.
3. Кропля мёду лёгка ўціраецца і цалкам усмоктваецца ў скуру, не пакідаючы цвёрдых камячкоў. Гэта сведчыць, што яго кансістэнцыя аднародная, прыемная, а сам прадукт — «правільны». Калі ж пры ўціранні ў скуру мёд «скачваецца», яго напэўна развельлі цукровым сіропам.
4. Сапраўдны мёд каштуе дорага. Калі вам прапануюць пчаліны прадукт танна, задумайцеся — а чаму ён каштуе так мала? Магчыма, гэта зусім і не мёд, а нейкі бескарны суратат.
5. Колер мёду не вельмі нагадвае яркі бляск бурштну і выглядае крыху мутнаватым, «дымчатым». Гэта значыць, што перад вамі натуральны прадукт. Яго лёгка «смугоў» забяспечваючы часткай пылу. Калі ж слоік з мёдам «гарачы» бурштывым агнём, а сам прадукт настолькі чысты і празрысты, што праглядаецца дню слоіка, ведайце: ён разбавлены!

СЕЗОННЫЯ НАРЫХТОЎКІ

САЛАТА З БУРАКОЎ

1,5 кг бурак, па 0,5 кг морквы, яблыкаў, цыбулі, памідораў, зялёнага салодкага перцу.

Для марынаду: 1 шк. алею, 1 ст. лыжка 70-працэнтнага воцату, 3 ст. лыжкі солі, 12 ст. лыжак цукру.

Бурак, моркву, яблыкі надзярыце на буйной тарцы. Цыбулю і памідоры дробна парэжце, перац без насення парэжце невялікімі кубікамі. Прыгатуйце марынад: алеі, воцат, соль і цукар злучыце, перамяшайце. Агародніну пакладзіце ў каструлю, заліце марынадам, пастаўце на агонь. Пасля закіпання гатуйце на невялікім агні на працягу 20—25 хвілін. Разлажыце па стэрільізаваных слоіках, закатайце.

ПЕРАЦ З МЭДАМ

6 кг салодкага перцу, часнок, горкі і думяны перац гаршчак, лаўровы ліст на смак.

Для марынаду: 4 л вады, 4 ст. лыжкі солі, 4 ст. лыжкі мёду, 2 шк. цукру, 2 шк. б-працэнтнага воцату, 3 шк. алею.

Злучыце ўсе інгрэдыенты для марынаду, дзевяццацца да кіпення, кіпячыце 3 хвіліны. Падрыхтаваны перац разрэжце на 4 часткі, апусціце ў гарачы марынад на 10 хвілін. На дно кожнага стэрільізаванага слоіка пакладзіце па 2—3 зукі часнака, горкі і думяны перац гаршчак, 2—3 лаўровыя лісты. Улажыце ў слоікі перац, акуратна ўтрамбуйце, заліце марынадам, закатайце.

ВАРЭННЕ З КАБАЧОЎ

5 кг кабачкоў, 5 вліжкі лімонаў, 3 кг цукру.

Кабачок без насення нарэжце кубікамі, лімоны таксама парэжце кубікамі. Кабачкі і лімоны злучыце, перамяшайце, засыпце цукрам, дайце пастаяць 2—3 гадзіны, каб з'явіўся сок. Пастаўце пасудзіну на невялікі агонь, гатуйце на працягу 10—12 хвілін пасля закіпання. Дайце масе адстаяць 5 гадзін, затым зноў пастаўце на агонь. Так паўтараць тры разы. Разліце варэнне па слоіках, закатайце.

Стыльны дэкор для фота

Аркадз Басько, дырэктар ВРУТ «Дзітва»: «ТОРФ – САМЫ ЯКАСНЫ І ВЫГАДНЫ ВІД ПАЛІВА»

«Для мяне дзяржаўная праграма «Торф» — настольная кніга»
— Аркадз Мікалаевіч, вы кіруеце торапрадпрыемствам «Дзітва» амаль 30 гадоў. Напэўна, няма сансу спыняцца на былых праблемах і дасягненнях, тым больш што апошнім часам падыход да выкарыстання энергасурсаў змяніўся значна. І на побытавы ўзровень, і на дзяржаўным. Раскажыце, калі ласка, як прадпрыемства працуе ў новых умовах.

Выкарыстанне альтэрнатыўных відаў паліва — відац, самая актуальная задача ў сферы эканоміі энергасурсаў. Вядома, узрастае значэнне вытворчасці мясцовага паліва, у тым ліку торфу. Пытанні развіцця гэтай галіны айчынай эканомікі карэспандэнт «Звязды» і закрануў у гутарцы з дырэктарам вытворчага рэспубліканскага ўнітарнага торапрадпрыемства «Дзітва» Аркадзе БАСЬКО.

— Зразумела, за гэты час на вытворчасці халапа ўдзімаў і спады. Па суб'ектыўных і аб'ектыўных прычынах. Апошнія ж дзесяці гадоў прадпрыемства працуе стабільна. Мы ўжо перайшлі праектную магутнасць — са 110 000 тон брыкету да 114 000 — і штогод павялічваем аб'ём вытворчасці. Спрыяе гэтаму комплекс фактараў.

Вельмі істотна, што цяпер мы распрацоўваем добрую тарфяніку. Яны знаходзяцца недалёка, таму і выдаткі на транспарціроўку невялікія. А пры сённяшніх магутнасцях штодня на завод трыба дастаўляць 450–500 тон торфу. А яшчэ параўнальна нядаўна адлегласць складала амаль паўсотні кіламетраў. Уявіце: не кажучы пра сам торф, кожны дзень даводзілася завозіць туды і адвозіць назад працаўнікоў, харчаванне, заганчкі.

— Асаенне новых тарфяніку паліваў раней?
— Сёння мы маем поўны комплекс уласнай тэхнікі, таму частка працаўнікоў займаецца здабываннем торфу, а іншыя рыхтуюць новыя па-

лі. Адбываецца няспынны цыкл. Бо вярта памятаць, што тарфянікі хутка спрацоўваюцца. Раней праходзіла тры гады ад моманту падачы нашай зямлі на дазел апрацоўкі палёў. І яшчэ два — на само будаўніцтва. Усёго пяць гадоў. Таму прадпрыемствы нашай галіны мелі значныя нязручнасці. З аднаго боку, аб'ёмны трэба павялічваць, а з другога — няма дзе гэта рабіць. Цяпер згодна на апрацоўку палёў даюць аб'ёмнаккамы, што значна паскорыла і палепшыла тэхналагічны працэс. Торф — самы якасны і выгадны від паліва. Як па акалагічных нормах, так і па эканамічных. Мы штогод адраўляем на экспарт прыкладна 55 000 тон. І праграма на пераходзе айчынай энергетыкі на 25 працэнтаў мясцовага паліва — фактар вельмі стымулюючы. Для мяне дзяржаўная праграма «Торф» — настольная кніга. Тарфяная галіна знаходзілася ў заняпадзе — да стаяўся дзяржаўнае адчування значны ўздым.

Скажам, некалі на прадпрыемстве ўся тэхніка была расій-

Торф для паліва і... нашчадкаў

— Каля дзесяці гадоў таму ў адной з публікацый мы казалі, што ва ўсім свеце ўласны торф у першую чаргу выкарыстоўваюць у якасці ўгнаення, а не паліва. Цяпер сітуацыя змянілася?

— Вядома, што ў цяперашняй сітуацыі, калі пастаянна даражэе нафта і газ, мы вымушаны выкарыстоўваць у якасці паліва больш торфу. У торапрадпрыемства «Дзітва» даволі шмат прадукцыі набывае Швецыя. Думаецца, у іх няма сваіх тарфянікаў? Есць. Але лічыць лепшым набываць у нас. І гэта ім абходзіцца даволі нятанна. Адна транскантрапёрка чаго вартая: з Беларусі — у порт, пасля — праз Балтыйскае мора, а ўжо там у адмысловых кантэйнерах — каб пыл нікуды не ляцеў — дастаўляюць на фабрыкі, дзе з лідскага торфу вырабляюць цэплавую і электрычную энергію.

— Дык, магчыма, беларусам вярта больш ашадна выкарыстоўваць залежы торфу, каб нешта засталася і нашчадкаў?
— На сёння ў Беларусі задзейнічана ўсяго чатыры працэнта тарфянікаў. Але гэта — лепшыя. Таму, вядома, трэба не вельмі разганяцца. Цяпер асушэнне праводзіцца

лакальна — не ўся пойма рэчкі ператвараецца ў паўпустыню. Памятаю, як калісьці праводзіліся даследчыя работы па асваенні асушаных тарфянікаў для вырошчвання сельскагаспадарчых культур. Вырасціць можна было практычна ўсё. А вось сабраць ураджай аказалася складана. Тарфянікі так на-

талеваюцца вільгацю, што тэхніка праісці не можа — буксе, прараваеца. Дарчы, бульба там расце вельмі добра і выкопвае яны. Калісьці пры падрыхтоўцы палёў выдзялялі 10–15 сотак нашых працаўнікам. Ураджай былі лепшыя, чым на мінеральных землях.

Таму вельмі важна вызначыцца, што рабіць з далейшым лёсам выкарыстаных тарфянікаў. На дзяржаўным узроўні вырашана не адраджаць балоты ўвонным шляхам, а аддаць пад натуральнае ўзнаўленне. Няблага іх пуская пад сенажаць. Мы плануем залужваць радвошча «Крупка». Увогуле 500 гектараў пушчана пад запаленне. Тут, вядома ж, можна было б будаваць рыбгасы, але і для гэтага патрэб-

на прадпрыемстве працуе 344 чалавек. З іх жанчын — 115, моладзь да 31 года — 58. Вышэйшую адукацыю маюць 38 чалавек, сярэдняю спецыяльную — 74. Завочна вучыцца 10 працаўнікоў. На здымку (злева направа): машыністы участка здабываць торфу Сяргей ЛЯУШНЯ, Станіслаў КАРЭЙВА і Алег ГУРНАЧ.

КАНТАКТНАЯ ІНФАРМАЦЫЯ
Вытворчае рэспубліканскае ўнітарнае торапрадпрыемства «Дзітва» (ВРУТ «Дзітва») Адрас: 231322, вул. Пераімайская, 3, пас. Дзітва, Лісіцкі р-ён, Гродзенская вобл.
Тэл.: 8 (01561) 77233, 77133, факс. 77705
E-mail: yp.dytva@mail.ru Сайт завада: www.dytvatorf.com

Торапрадпрыемства «Дзітва» арганізавана ў адпаведнасць з паставанай Савета Міністраў БССР ад 15 студзеня 1969 года. У 2001 годзе завод змяніў юрыдычную назву — стаў называцца «Вытворчае рэспубліканскае ўнітарнае торапрадпрыемства «Дзітва». ВРУТ «Дзітва» ўваходзіць у склад канцэрна «Белпалівагаз».

Некалі планавалася, што брыкет не будзе пастаўляцца далей, чым за 40 кіламетраў, а цяпер ужо мяркуюць трапіць на англійскі рынак. Яшчэ параўнальна нядаўна 70 працэнтаў прадукцыі распрацоўвалася на Гродзеншчыне, цяпер — 30. У брыкетнай вытворчасці я працуе больш за 40 гадоў і ніколі не думам, што будзем пастаўляць прадукцыю ў іншыя вобласці. А ўлічыце, што значная частка цэплавой энергіі, што вырацоўваецца на прадпрыемстве, ідзе на ацяпленне і гарачае водазабеспячэнне пасёлка Дзітва, дзе жыве больш чым паўтары тысячы чалавек. Есць тут садок, школа, клуб, крама...

Некалі выраблялі кавалкавы торф, пасля — разны, цяпер — фрэзеры. Але тарфянік застаўся такім жа, проста з'явіліся іншыя тэхналогіі. Сёння спрабуюць вярнуцца назад для вытворчасці кавалкавага торфу — у параўнанні з брыкетам ён больш танны, безумоўна, пры выкарыстанні сучаснай тэхнікі.

У адпаведнасці з рашэннем Урада Рэспублікі Беларусь па павышэнні эфектыўнасці выкарыстання паліўна-энергетычных рэсурсаў, асабліва мясцовых, і развіцця альтэрнатыўнай энергетыкі мы хочам адзіна з трох катлоў, якія працуюць на газе, перавесці на торф. Ды вось праблема: так званая «навукова-даследчая канструктарская распрацоўка» так і не зроблена. Былі патрачаны значныя дзяржаўныя і нашы ўласныя грошы. Прышло час тры гады, а праект па віне распрацоўшчыкаў «сыры». Каб яго даць да ладу, патрэбны яшчэ выдаткі. Нашым катлом па 30 гадоў, і яны свой рэсурс выкалілі, іх амерытанізаваны тэрмін вышэйшы. А эканомію сродкаў была б значнай — амаль на палову. На жаль, энергетыка і логіка беларускага тавару высока менавіта з-за такіх коштаў на энергасурсы.

Чаму так атрымалася? Прычынаў шмат: і цанавае палітыка, і тое, што насельніцтва пачало больш набываць дроў у лягасцах, ды і самі ёсць праблемы. А прамысловыя прадпрыемствы пакуль не гатовыя браць вялікі партыі. Калі ТЭЦ стануць працаваць на мясцовым паліве, наша прадукцыя будзе больш запатрабавана і на ўнутраным рынку.

Што датычыцца экспарту, мы фактычна першымі ў Беларусі пачалі працаваць з Літвой. Літоўцы і тады, і цяпер бяруць брыкет для насельніцтва. А вось Швецыя і Польшча — для цэплавых і электрастанцый. Дэлегацыі адтуль не раз пры-

«Эканомія і экалогія — паняцці ўзаемазвязаныя»
— У вытворчасці ВРУТ «Дзітва» можна выдзеліць тры напрамкі: выроб паліўных брыкеттаў, вугалю драўніны і арганічных ўгнаенняў. Наколькі ведаю, замежнікам вы пастаўляеце больш прадукцыі, чым на ўнутры рынак.

зяджалі сюды, аглядалі вытворчасць. Замежнікі цікавяць стабільнасцю, надзейнасцю торапрадпрыемства. У той жа Швецыі энергетыка — цэплавая і водная (гідра). Газу выкарыстоўваюць мала — дорога. Здрадаецца, што рэкі мялюць — прападае вада, і гідрастанцыі не могуць забеспячваць электраэнергіяй. Тады фарсіруюць цэплавая

Штогод торапрадпрыемства «Дзітва» экспартуе прыкладна 55 000 тон прадукцыі — звыш 50 працэнтаў ад агульнага аб'ёму вытворчасці. Сёлета экспарт у параўнанні з мінулым годам дасягнуў 120 працэнтаў, што склае 2 200 000 долараў ЗША. Краіны-спажыбцы: Літва, Польшча, Швецыя, Славакія, Венгрыя, Германія, Румынія, Малдова, Эстонія, Латвія.

станцыі. Для іх вельмі істотна захоўваць акалагічныя нормы. Хоць эканомія і экалогія — паняцці ўзаемазвязаныя. Наш брыкет прывабны тым, што ў яго вельмі мала выкіду серы. У адрозненне ад каменнага вугалю дастаткова тлучылі, чаму ідуць на значныя транспартныя выдаткі. Дзяржава дае істотныя прэферэнцыі энергетыкам, якія змяняюць экалагічна шкодныя выіды, і гэта пакрывае ўсе выдаткі.

Рэнтабельнасць прадукцыі, якую мы экспартуем, дасягае 29 працэнтаў, а на ўнутраным рынку не больш

Гутарыў Міхась ДУБРОВІЦА. УНН 500051993

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЖЫ
Сканворд (27 жніўня) Па гарызанталі: Трос. Хлястоў. Набор. Жаба. Арэх. Ішук. Чын. Епка. Дуга. Лаз. Верш. Акаліна. Хам. Бяда. Якар. Гобі. Катпур. Ландо. Амонім. Парк. Калдун. Зона. Ікс. Атаман. Ага. Аблган. Фукко. Бак. Сахарын. Па вертыкалі: Дарафеева. Золка. Ахлад. Бар. Інкі. Ліха. Кулак. Шпана. Кокс. Сена. Заміша. Графа. Абак. Палка. Лук. Хабар. Гляк. Эму. "Нос". Рух. Рана. Лава. Бяроза. Чарыж. Ном. Даніна. Аляхо. Шар. Мандарын.

НЯДЗЕЛЯ

У цяперашні час у навуковай літаратуры існуюць розныя пункты гледжання на месца нядзелі ў традыцыйнай сістэме тыднёвага ўпарадкавання часу. Прыхільнікі аднаго боку лічаць, што нядзеля была першым днём тыдня, днём, ад якога пачынаўся адлік часу на новым тыдні. Паслядоўна і іншы пункт гледжання сцвярджаюць, што нядзеля ў сярэднявечных календарых лічылася апошнім днём тыдня: «Воскресение — конец недели труда, венец учению».

У гісторыі культуры і этнамоўных працэсаў адбылося тое, што характэрна для славянскай моўнай сям'і, калі адно і тое ж слова ў мовах суседніх этнасаў набыла літаральна супрацьлеглае значэнне. Беларуская нядзеля (як дзень не-для-дела, а для адпачынку) семантычна набліжана да разумення гэтага дня як заключнага, завяршаючага. Руская «неделя» (тыдзень) адпавядае не аднаму дню, а цэлай сямідзю (сямі дзямі) — панядзелку больш пашыранаму ў царкоўна-славянскай моўнай традыцыі.

Старажытная авілонская традыцыя была перанята іудэямі, а значна пазней праз візантыйскую традыцыю разам з хрысціянствам была запавязана старажытнарускім календаром. У календары Рускай праваслаўнай царквы святкаванне Вялікадня і Тройцы пачыналася ў нядзелю. Разам з тым у народных святах, у якіх дамінуе традыцыйны пачатак, напрыклад, Масленка, адлік часу пачынаецца з панядзелка, а заключны змяшчальна-абрадавыя акорды з'яўляюцца нядзелю — Даравальная нядзеля.

На карысць версіі, у якой нядзеля выступае зыходным пунктам адліку, сведчыць назва і месца трыцца дзя трыцца — сарады (у парадыкавай нумарацыі, якая захавана ў назвах паслядоўнага пералічэння дзён). Сарада — значыць, сярэдзіна, сярэдні дзень. Напроставае пытанне: сярэдні паміж чым? Такім ён можа быць толькі ў тым выпадку, калі адлік пачынаецца ад нядзелі. Толькі так сарады будзе папярэднім тры дні (нядзеля, панядзелак, аўторак) і тры дні будуць ісці за ёй (чацвер, пятніца, субота).

З усяго сказанага можна зрабіць адну выснову. Нядзеля з цягам часу стала не першым і не апошнім, а ключавым, рытуальна маркіраваным днём тыдня пасля распаўсюджвання хрысціянства.

Наданне нядзелі статусу выключнасці знайшло адлюстраванне ў культуры славянскіх народаў. Гэты дзень быў асноўным у структуры вясельнага абраду. З яго пачыналася новая старонка ў жыцці маладых людзей. Менавіта ў нядзелю пасля вянчання ў храме яны становіліся мужам і жонкай, тым самым укладалі на сябе адказнасць за захаванне і працяг свайго Роду.

Усміхнёмся!
Муж разгадвае крыжаванку.
— Слухай, — звяртаецца ён да жонкі, — як завецца птушка з сямі літар, якая ўжо не існуе?
— Гэта наш папугай, якога кот з'ёў яшчэ на мінулым тыдні.

Праца праграміста і шамана мае шмат агульнага — абодва барочуць незразумелыя словы, робяць незразумелыя дзеянні і не могуць растлумачыць, як яно працуе.

Дайшнік прыходзіць дадому і бачыць сваю жонку голай на ложку.
— Мярэотніца! Ты мне здрадзіла! — пачынае бегца па пакоі.
— Так, у шафе нікога няма, за локтаркам нічо не схаваўся, пад ложкаў...
Адтуль высюбаецца рука з сотняй бакаў!
— І пад ложкаў нікога няма!

«Жыццё пасля п'яцідзесяці год пачынаецца», — падумала жанчына і папрасіла наліць яшчэ п'яцьдзесят.

— Перадзілі ў адзіночце, заміна доўга хакем займаўся...

СЕННЯ
Месца Маладзёк. Месца ў сузор'і Дзевы. Імяныны Пр. Ульяны, Аляксея, Кур'яна, Мірона, Паўла, Піліпа. К. Маргарыты, Ружы, Банонія, Міхала, Фелікса.

НАДВОР'Е на заўтра
Геамагнітная ўзрушэнні

Гора	Тэмпература	Геамагнітнае узрушэнне
Мінск	+10...+12°C	0
Віцебск	+8...+11°C	18
Магілёў	+12...+14°C	15
Гомель	+8...+11°C	03
Брэст	+8...+11°C	06
Гродна	+17...+19°C	09
Барысаполь	+8...+11°C	12
Гомель	+8...+11°C	12

30 жніўня
1753 год — пры Віленскай універсітэце была адкрыта астранамічная абсерваторыя. Гэта адна з найстарэйшых астранамічных абсерваторыяў у Еўропе. Арганізатарам і першым дырэктарам яе быў М. Пачобут-Адліцкі. Тут праводзіліся сістэматычныя назіранні планет, астраноўдаў, камет, зацменнаў Сонца і Месца, метэаралагічныя даследаванні, вызначэнні геаграфічных каардынат населеных пунктаў. Абсерваторыя мела вялікую бібліятэку і выдвала навуковыя працы, яе дзейнасць мела вялікае значэнне на распаўсюджванне прыродазнаўчых навуковых ведаў на беларускіх землях.

1918 год — у Маскве ўчынены замах на Леніна, які прывісаецца паўсяляючы і хворай эсэры Фані Каплан. Пачатак чырвонага тэарору.

Дзве даты:
«Калі вы хочаце, каб жыццё ўсміхалася вам, падарыце яму спачатку свой добры настрой».
Спіноза (1632—1677), нідэрландскі філосаф-пантэіст